

Actorul Victor Rebengiuc
la Teatrul „Lucia Stur-
za Bulandra”.
Foto: Clara SPITZER

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACARA

Nr. 29 (373) — 21 iulie 1962

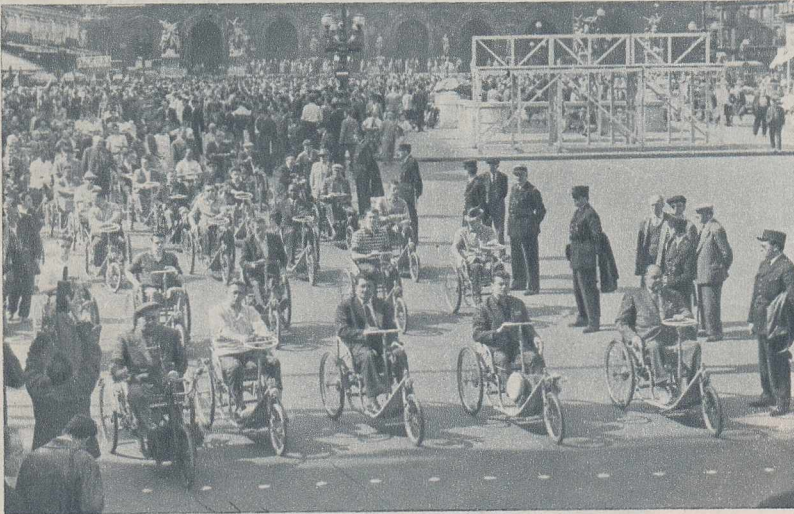
Cu prilejul plecării din Havana a delegației tineretului cubanez la Festivalul Mondial al Tineretului și Studenților de la Helsinki, precum și a 300 de tineri sovietici specialiști în agricultură care au dat un ajutor prețios, timp de un an, agriculturii cubaneze, în port a avut loc o manifestare la care a participat și primul ministru Fidel Castro.

fotocronica FLACARII

Diferitele delegații la Congresul mondial pentru dezarmare generală și pace de la Moscova au vizitat o serie de întreprinderi din capitala sovietică. Fotografia înfățișează un grup de delegați americani în mijlocul muncitorilor de la uzinele „Sergo Ordjonikidze”.

Întrevedere între cei doi copreședinți ai Conferinței internaționale pentru reglementarea problemei laotiene — G. M. Pușkin (U.R.S.S.) și Mc Donald (Anglia) — la reședința delegației sovietice de la Geneva.

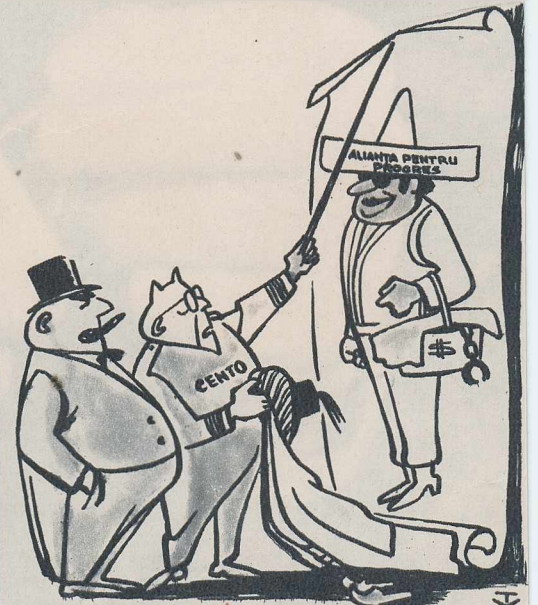

Invalizi de război din 29 de departamente ale Franței au organizat pe străzile Parisului o demonstrație de protest împotriva refuzului autorităților franceze de a le mări pensiile.

O grevă generală a muncitorilor uzinelor „Fiat” a paralizat activitatea întreprinderilor acestei firme din Torino, Modena, Neapole și Florența. În fotografie: mașini ale poliției patrulază pe străzile din Torino, unde s-au produs grave incidente, în urma atacului poliției împotriva muncitorilor greviști care demonstrau în fața sediului Uniunii italiene a muncii din oraș.

Puterile imperialiste preconizează crearea în cadrul blocului agresiv C.E.N.T.O. a unui sistem de „ajutorare” menit să asigure stabilitatea regimurilor din Pakistan, Iran și Turcia (Zlarele).

— Vedeți, sir, dacă îl schimbăm costumul merge și... în Orientul Mijlociu!...

Desen de V. TIMOC

Studenti ai Universității din București, aflați la muncă patriotică pe ogoarele G.A.S.-Mănăstirea, își aduc contribuția la recoltarea grânelor la timp și fără pierderi.

O strălucită victorie a sportului românesc: luptând cu ardoare împotriva unor adversari redutabili, echipa feminină de handbal în 7 a R.P.R. a cucerit titlul de campioană mondială.

În toul muncilor de strângere a recoltei, mecanizatorilor și colectivștilor li se asigură cele mai bune condiții. Iată, în fotografie, un aspect de la colțul de răcoritoare instalat la aria de treierisă a G.A.C. din comuna Mihail Kogălniceanu, raionul Medgidia.

fotocronica FLACĂRII

Noua reducere de prețuri la o serie de bunuri industriale de larg consum, printre care și la țesăturile din fire de relon (în medie cu 30%), se bucură de atenția multor cumpărătoare.

Două expoziții străine la București: expoziția industrială austriacă, în pavilionul din parcul Herăstrău (fotografia din stînga) și expoziția tehnică și științifică franceză, în noul pavilion din Piața Școlii (fotografia din dreapta).

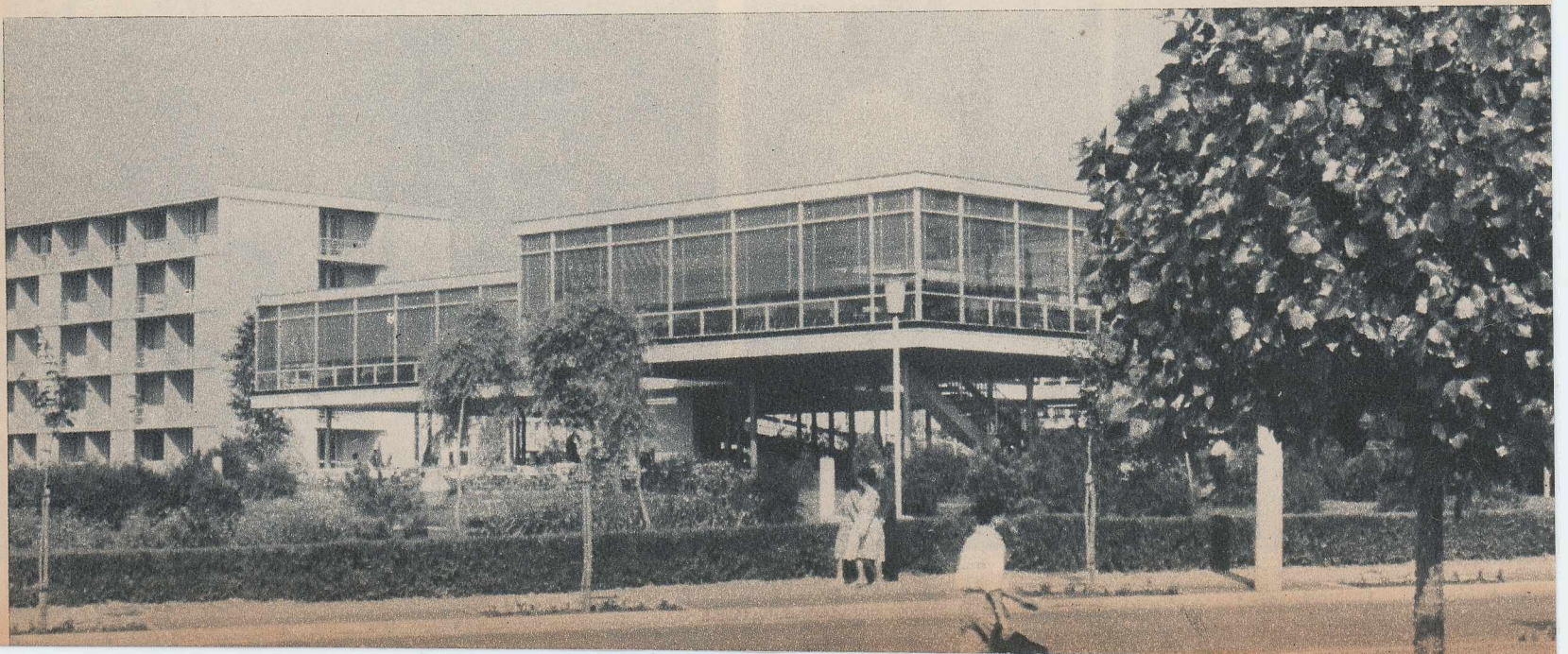

View of the beach from the terrace of the hotel.

The beach is a beautiful and popular spot for sunbathers and swimmers. The view from the terrace is particularly scenic.

Cînd vrei să fotografiezi LITORALUL...

Am auzit un fotograf plîngîndu-se că pe litoral nu se pot face fotografii decît dintr-unul sau două unghiuri. Explicația? Obiectivul aparatului fotografic, chiar și superangular fiind, e prea mic, e prea neputincios. Pentru că în el nu intră nici pe departe frumusețea reală a noului peisaj. Și, mai ales, nu intră verticala litoralului, această nouă dimensiune plină de sensuri noi: avînt, înălțime, grandoare.

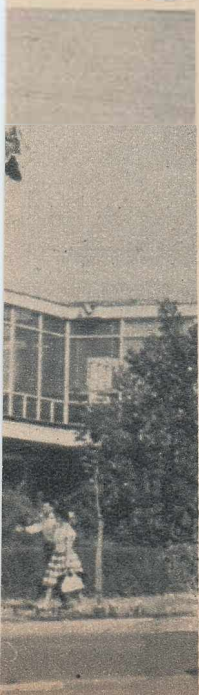
Așadar, cînd vrei să fotografiezi litoralul, cel mai bun lucru e să... scrii! Despre ce? N-ar fi rău s-o iei de la vîntătorul paleo-

litic de acum 100.000 de ani, să te oprești puțin la muzeul din Constanța, meditănd la pedestalul pieselor rămase de la primii locuitori ai litoralului, piese care amintesc de cultura Cretei, Cicladelor și Troiei; să faci incursiuni în legende, imaginîndu-ți corabia argonauților fugărită în largul litoralului nostru de regele Aietes cel prădat; să încerci să ți-i imaginezi pe coloniștii din Milet în clipa în care au înființat Histria, în secolul 7 înainte de era noastră, sau pe Ovidiu contemplînd largul mării, cu gîndul la Roma mult dorită. Și tot așa, din secol în secol, din an în an, pînă ajungi la zecile de mii de norocoși — cum

greu să te des-
parți de plaja Efo-
iei, chiar dacă e
ora prînzului.

la intrarea în Ma-
ria te întîmpină
arc-hotel cu înăl-
țimea celor 14 etaje
ale sale.

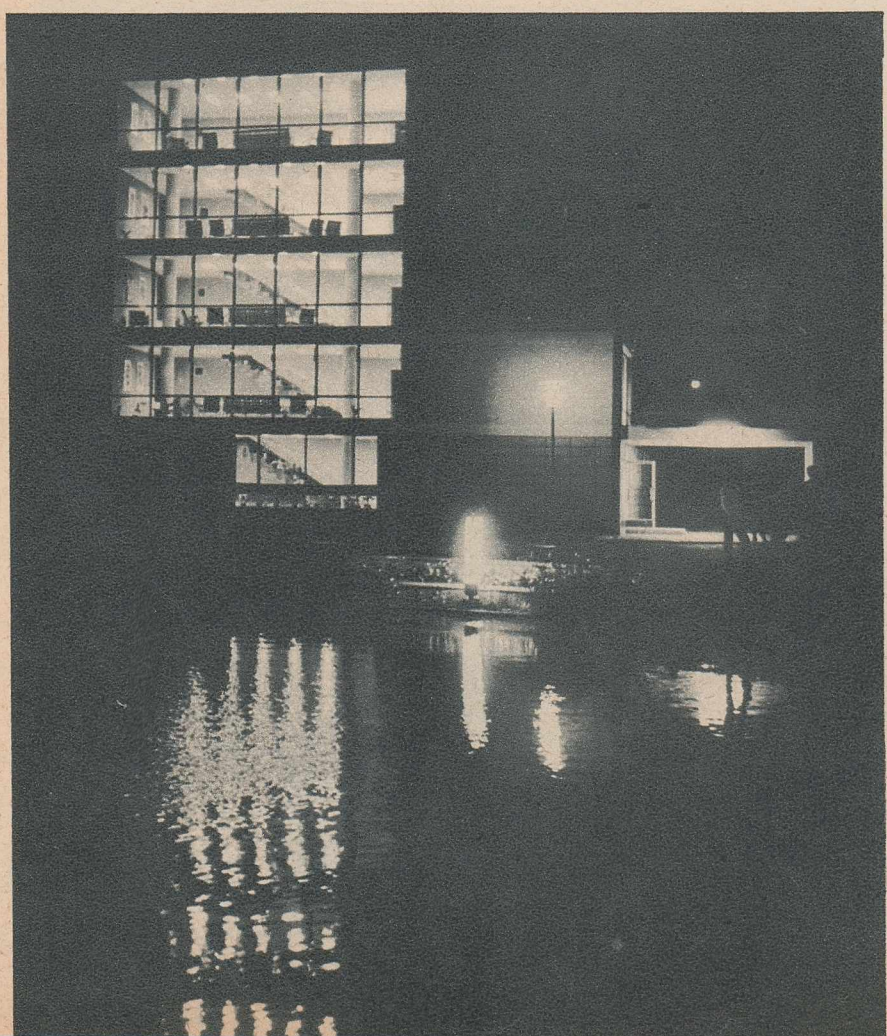
restaurantul „Perla
lării” din Eforie
Nord.

◀ Oglindă nocturnă.

Tinerețe în prim plan, tinerețe pe fundal. ▶

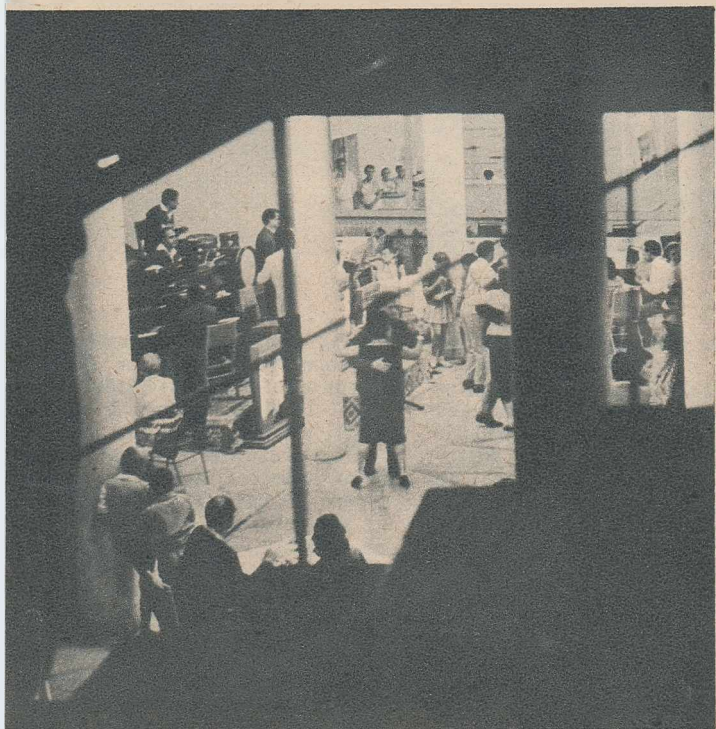

Construcții noi în Mamaia. Aici, acum doi ani, nu erau decât bălării și nisip.

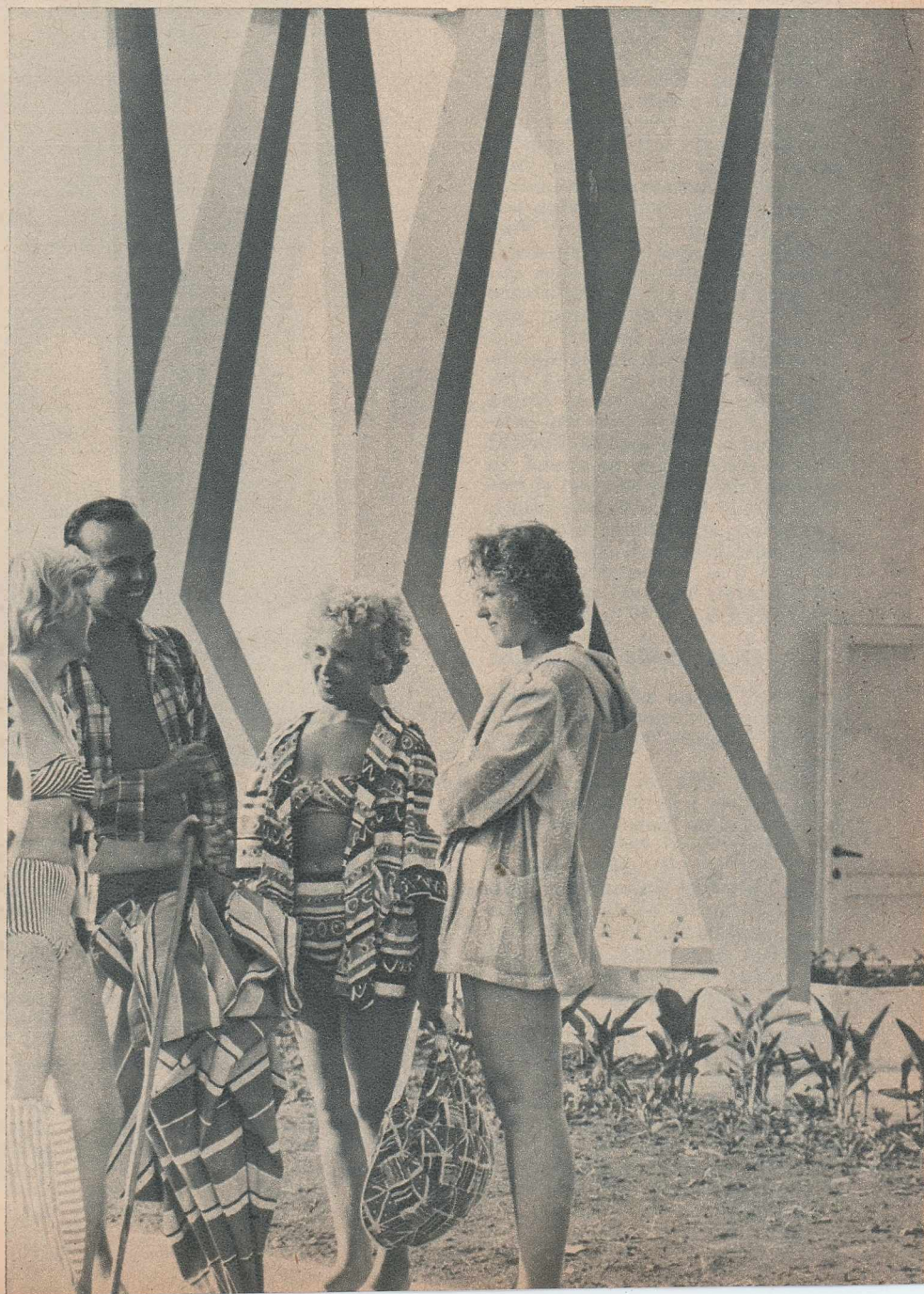
ra, dans!

i-a numit cineva — veniți din multe țări ale lumii, care, alături de noi, petrec pe litoral vacanțe de neuitat. Neomițind, firește, să scrii că, deși cunoscut omului de 100.000 de ani, că deși vreme îndelungată a fost „oblăduit“ de burghezia „cultă“ și „grijulie“, litoralul n-a arătat niciodată așa cum arată astăzi, când datorită politicii partidului, complexul marin de odihnă și distracții a prins viață. Să nu uităm că numai în vara aceasta, Mamaia, perla Mării Negre, s-a îmbogățit cu 9 noi hoteluri (5.000 locuri), cu 4 noi restaurante, cu un nou, mare, modern și foarte frumos centru comercial; Eforie Sud — cu un nou complex de odihnă, un nou pavilion de băi reci cu o mare capacitate de tratament, un modern restaurant — și atâtea altele la Mangalia, la Eforie Nord sau la Techirghiol. Dar ca să scrii toate acestea, ți-ar trebui sute de pagini. Fapt pentru care am ajuns la concluzia că, deși obiectivul superangular e prea mic, totuși, cel mai bine pot vorbi fotografiile. Așa că am înlocuit stiloul cu un aparat fotografic, iar rezultatul îl aveți în față.

Bazil DUNĂREANU

Ca în fiecare vară și anul acesta
mii de turiști străini sînt oaspeți
ai Mamaiei.

C.T.C. are cuvîntu

Mi se pare că uneori, solicitînd comparațiile, din prea multă rezeziune reportericească, nu ne facem datoria față de ele îndeajuns. Vedem un lucru, lansăm o comparație, punem cîteva date lingă ea și apoi trecem la altceva. Zilele trecute am avut prilejul să-mi fac în gînd această modestă, autocritică. Mă despărțisem de tovarășul Paul Hoțea, controlor de calitate la întreprinderea „Electroaparataj” din București. Tinărul îmi dovedise că știe precis cum este așezat fiecare fir electric în orice aparat care iese pe poarta fabricii, așa cum își cunoaște propria locuință; că știe viața tuturor secțiilor ca pe propriul lui sector de muncă.

„Băiatul ăsta (Hoțea este foarte tinăr) cunoaște de fapt întreaga inimă a uzinei” — îmi spuneam în sinea mea. Dar de la el n-am auzit lucrul acesta.

Încercînd să scriu despre uzină, am în minte reticența acestui om și a altor tovarăși de-ai lui; așa vrea să mă asemăn muncitorilor care, cunoscînd viața fabricii ca pe gîndurile lor proprii, sînt zgîrciți cu marile comparații atunci cînd vorbesc despre ea, iar dacă o fac, aduc o justificare solidă. Acum, vrînd să spun „am cunoscut inima fabricii”, mă gîndesc că e prea mare făgăduiala unei reconstituirii în cîteva rînduri. Identificăm această inimă cu lupta complexă pentru calitate și nu e lucru ușor să cuprinzi dintr-o dată tot ce se adună în miezul cald de muncă, idei și frămîntări ale unei astfel de inimi. Urmărind activitatea unor oameni care sînt numiți simplu „cei de la C.T.C.” (controlul tehnic de calitate), am avut însă certitudinea că îi aud bătăile.

O ștampilă deosebită

— Noi nu ne putem despărți de ștampile — spunea inginerul Traian Cănescu de la „Electroaparataj”.

Aceasta este și părerea lui Paul Hoțea, a lui Ion Lucan, a lui Constantin Enache și a multor colegi de-ai lor.

Nu vă grăbiți să-i judecați drept birocrați. Ștampila în fața căreia de multe ori facem o grimasă, capătă aici, în mîinile controlorilor de calitate, un cu totul alt profil. O ștampilă a C.T.C. pur și simplu neagă ideea de birocrație.

Confruntînd permanent teoria cu practica, în cazul nostru desenul cu piesa, proiectul cu aparatul finit, controlorul dă pașaport doar produsului de calitate. Ea, ștampila, participă nu numai la chestiuni tehnice, ci este martora simbolică a conștiinței profesionale și etice a unui om.

Mai mult decît semnătura în cifre, interesează însă refuzul controlorului de a pune pecetea pe foaia de circulație a unora dintre piese și aparate. Să înțelegem bine: nu pentru refuzul în sine. Faptul că tovarășul Constantin Enache, controlor la secția strungărie, oprește o mașină pentru că suprafețele strunjite nu sînt concentrice, poate să nu intereseze pe oricine la prima vedere. De asemenea cînd controlorul Paul Hoțea constată că un contactor automat antigrizutos are legăturile inversate, dintr-o aparent măruntă neglijență, toată problema pare o treabă strict internă.

Dar ce se află dincolo de acest refuz, ce urmează după sesizarea promptă, cinstită a deficiențelor mici sau mai mari, ne interesează pe toți. Și interesîndu-ne, trebuie să cunoaștem rostul muncii fostului strungar Ion Lucan, astăzi un controlor apreciat, a inginerului Constantin Martin, a controlorului Ion Dobre de la cazangerie și a altora.

Să ne apropiem, deci, de una din exemplarele inițiative ale organizației de partid a întreprinderii „Electroaparataj”. Se numește „buletinul de calitate”. Ceea ce controlorii volanți, interfațici și finali semnaleză zilnic,

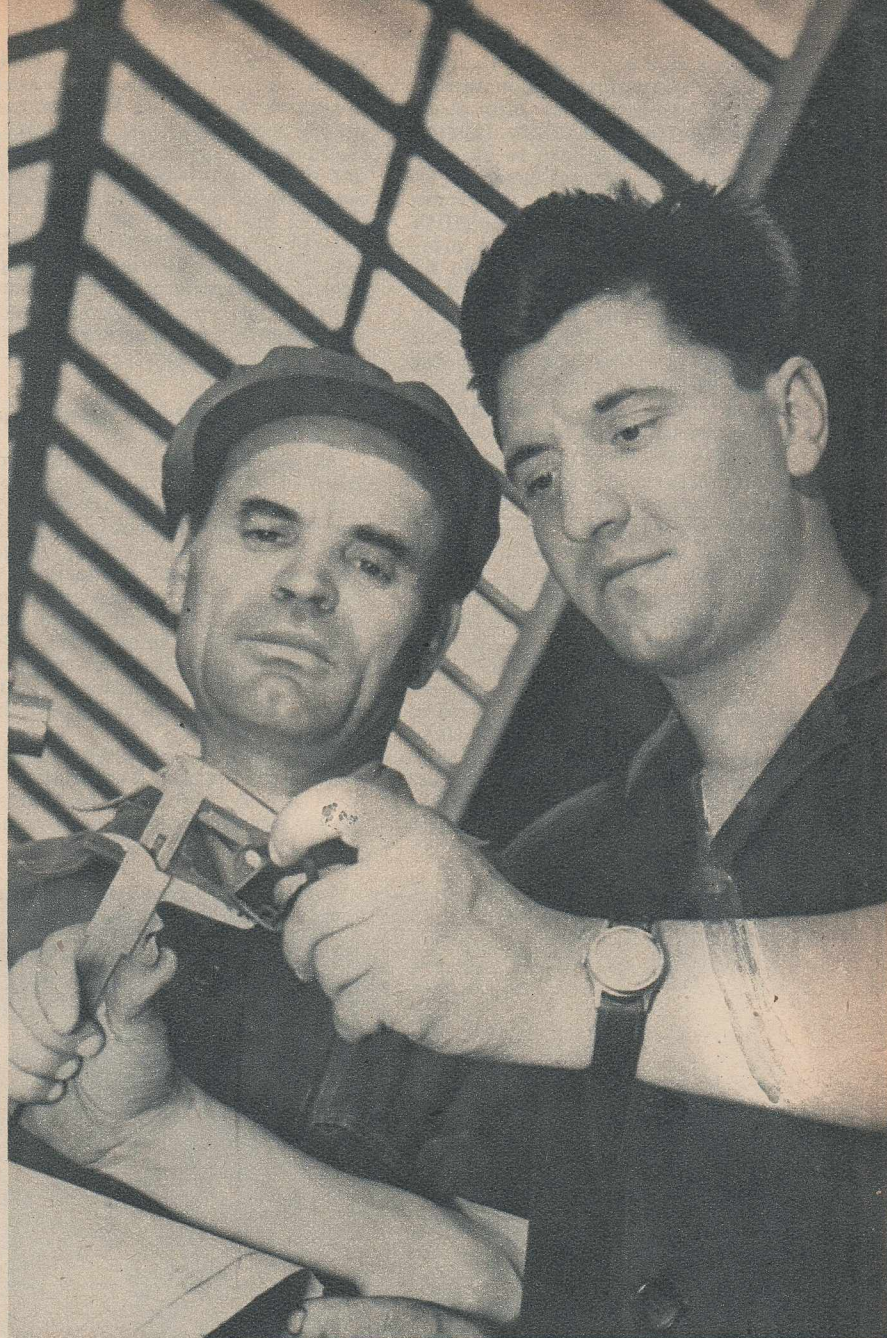
devine și aici un act creator. El te convinge că un șir de numeroase informări și hotărîri este capabil să-ți transmită pulsul vieții dintr-o fabrică.

Rod al studierii serioase a cauzelor oricărei deficiențe întreprinse de către întregul colectiv al sectorului C.T.C., buletinul de calitate, această culegere de măsuri concrete, operative, vorbește expresiv și despre personalitatea controlorului. N-am putut să-i însoțesc mai mult în fabrică pe Lucan, Dobre sau Hoțea. Dar îi văd cum lucrează, cînd citesc într-un buletin: „dispozitivul pentru strunjit lăcașul

Doi colaboratori: muncitorul fruntaș Teodor Statnic și controlorul Ion Lucan.

În toate secțiile putem întâlni astfel de ședințe operative: discutarea buletinului de calitate.

examinând prima piesă ieșită de la strung dimineața sau lângă modernul său aparat de măsură și control, este nu numai omul care apără mândria și onoarea colectivului de muncă, ci și un îndrumător. El constată, bunăoară, că la patroanele de 25 amperi, datorită unei neatenții, capacul inferior este montat necorespunzător. Dar nu se mulțumește doar cu semnalarea. E de părere că unor piese le-ar trebui asigurate o fixare mai trainică, rezistentă la umezeală și propune o altă soluție în locul lipirii cu silicat de sodiu.

Notînd cu seriozitate în carnetul său și apoi în buletin: „mînerile contactoarelor de 60 A sînt neglijent sudate”, susținînd necesitatea unor desene noi pentru inelul din porțelan al duliei E 27, fiind, așadar mereu prezent acolo unde o deficiență, cît de mică, ar putea să dăuneze bunului mers al muncii, recunoaștem în controlor un sprijin de toată nădejdea în activitatea fabricii.

Nu numai control

Dacă un controlor de calitate vă va spune vreodată că unealta lui principală este ștampila, să luați totul în glumă. Oamenii aceștia, proveniți din rîndul muncitorilor cu o bună calificare și experiență sau al inginerilor (pentru fazele cele mai complicate), lucrează de fapt cu bogăția pregătirii profesionale și a conștiinței lor, cu întreaga ființă. E imposibil să rupi pe sprijinitorul activ al calității produselor de cel care în fiecare zi luptă și pentru calitate umană. Ar

de racord de la priza în fontă de 25 amperi și de 60 amperi trebuie revizuit de urgență ca să nu apară găuri deplasate“. Recunosc în această „rezoluție“ ceva din dirzenia lui Ion Lucan.

Sau în altă parte: „în secția montaje automate, la cutia de comandă și semnalizare, o parte din cutii au fost fără șuruburi de pământ, iar cele care aveau erau necurățate de vopsea“. Negreșit, aici e la mijloc meticulozitatea unui controlor ca Vasile Negru.

Așa, cu atenție și răbdare, descoperi în fața ta o demonstrație: controlorul pe care l-ai cunoscut

Proba de străpungere la 300 de volți cere nu numai aparate moderne, ci și atenție.

Însemna să treci peste grija personală a controlorului Constantin Enache, preocupat ca muncitoarea de curînd venită în fabrică să se înscrie de îndată la un curs de calificare. Ar mai însemna să uiți că o bună bucată de vreme controlorii de la secția bachelită au avut un necaz comun: maestrul Apostol, vrînd să scape de autoritatea lor, muta matricele defecte, interzise de control, de pe o mașină pe alta sau dintr-un schimb în altul. Ca un școlar care, greșind o temă, rupe foaia și cu asta crede că a rezolvat totul. În străduința de a-l reeduca pe maestrul, colectivul secției a avut alături nu numai sesizările controlorilor, ci și ajutorul lor adînc, tovarășesc. Al acestor oameni de la care am auzit o idee tare frumos spusă:

— Ce fel de controlor ar fi acela care nu e convins că fiecare muncitor trebuie să fie primul său controlor de calitate?

„Colaborarea pe locul de producție”, întîlnită în rapoarte și în informări, apare aici, lîngă strung ori lîngă masa de control, în dimensiunile ei umane. Fără ele, n-am înțelege împletirea vieților într-o fabrică, transfuzia

de experiență și energie ce se realizează zi de zi. În cazul nostru ea se cheamă îndrumarea unei fete către școala de calificare, reeducarea unui maestru, ajutorul dat unui muncitor să-și monteze corect aparatele pentru a executa o piesă mai complicată.

Expresia „controlul de calitate”, orice s-ar spune, este totuși destul de simplistă. Să mai adăugăm: conștiință înaintată, lipsa individualismului, mîndrie muncitorească. Și încă ceva...

Spirit de gospodar

Aflasem despre cei de la controlul final că sînt buni gospodari, că și-au construit singuri niște aparate de control practice și arătoase. Acum, lîngă un astfel de aparat acoperit cu o țesătură de fire electrice viu colorate, tehnicianul Paul Hoțea îmi vorbește despre imaginație, despre răbdare. Toate — mă asigură tînărul acesta numai ochi și suflet — sînt cerințe de seamă în meseria lor.

— Se pare că și aparatul acesta v-a cerut destulă imaginație.

— A fost singura lui pretenție. E un panou de comandă ce ne

Matricele, piese de bază în întreținere, sînt verificate cu aparate din cele mai moderne...

Un pașaport bătut în fier — ștampila calității.

ajută să controlăm științific și rapid toate panourile pentru freze; în el este reproducută întocmai funcționarea acestei unelte. Trebuie să mai știți că l-am construit în întregime din materiale recuperabile. Ca de altfel și aparatele acestea albastre, niște pupitre de comandă și control pentru înaltă și joasă tensiune.

Pornind de la simple dispozitive pentru controlul unor piese pînă la aparate despre care (trezînd peste modestia autorilor) lumea afirmă că sînt destul de complicate, controlorii își spun cuvîntul în fabrică și prin spiritul lor inovator.

★

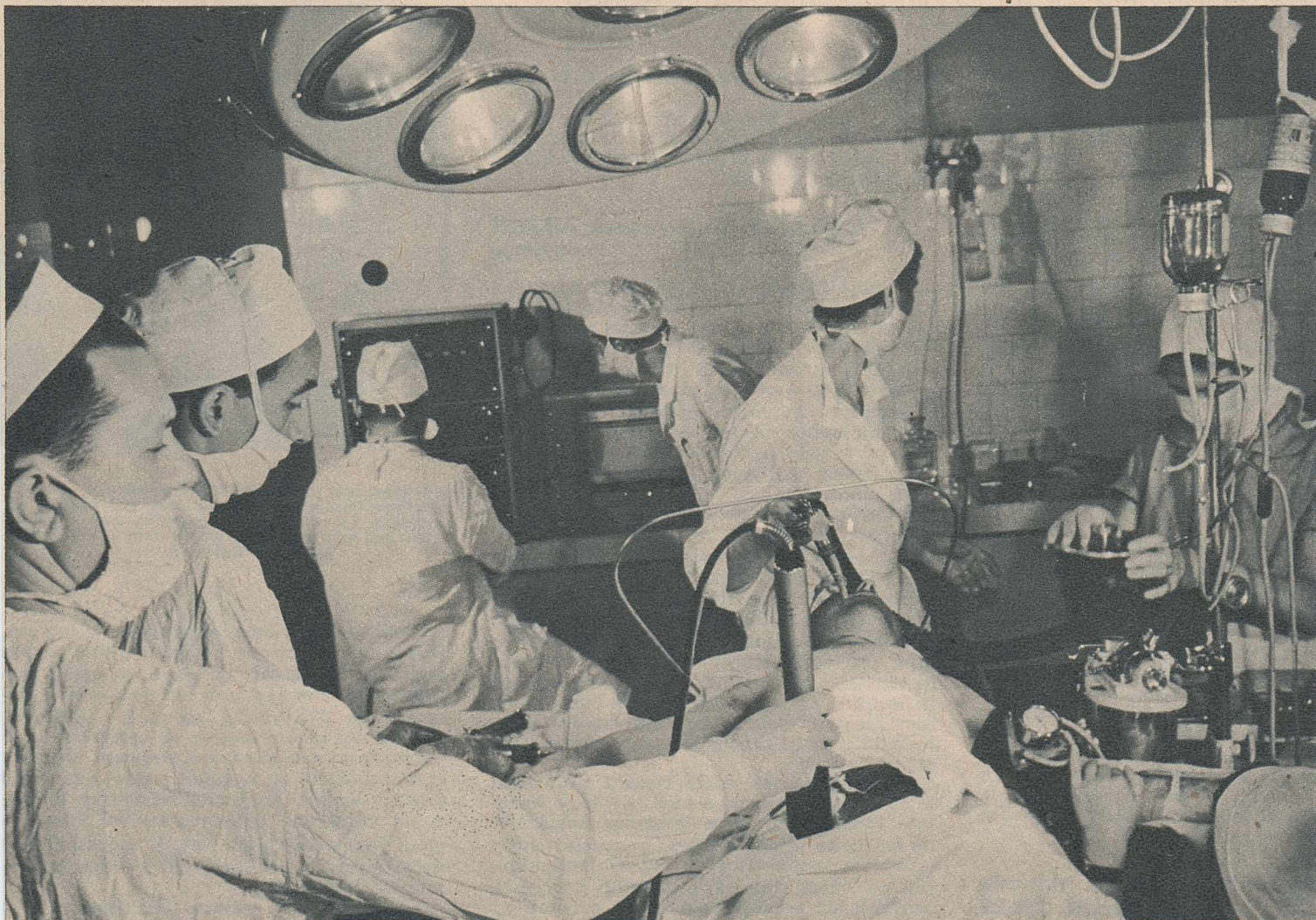
Într-adevăr, cuvîntul în sine, controlor, spune destul de puțin. Trebuie să-i cunoști bine pe C.T.C.-iști, acești oameni iubiți și respectați de uzină, ca să ajungi la îndrumătorul, inovatorul din ei. Printre discuțiile lor despre calitate, răbdare, control, imaginație, se aud bine multe din bătăile inimii puternice a fabricii.

Magda MIHĂILESCU
Fotografii de A. COPOS

VOM BIRUI ȘI CANCERUL !

Un moment dramatic din lupta împotriva cancerului : se aplică, pentru prima dată la noi în țară, o nouă metodă de administrare a unor doze mari, unice, de citostatice (substanțe care opresc înmulțirea celulară). Metoda constă în aceea că o parte a corpului bolnavului este scoasă din circuitul sanguin timp de circa 20 de minute. Această parte, ne-suferind acțiunea nocivă a citostaticului, poate reface măduva osoasă și globulele albe din stăg, distruse ca urmare a tratamentului.

La 22 iulie are loc la Moscova, în Palatul Congreselor din Kremlin, deschiderea festivă a celui de-al VIII-lea Congres internațional al cancerului. Acest eveniment științific de o deosebită însemnătate atrage atenția întregii opinii publice mondiale, întrucât medicina zilelor noastre nu cunoaște problemă mai importantă decât aceea a profilaxiei, diagnosticului și tratamentului eficient al cancerului, boală care, anual, răpește viața a peste 2.000.000 de oameni și zdruncină sănătatea altor 5.000.000. Problemele cancerului sînt studiate intens de medici și biologi, geneticieni, chimiști, fizicieni și chiar ciberneticieni. Altfel nici nu poate fi, deoarece pentru rezolvarea acestor probleme de o extremă complexitate este necesară colaborarea mai multor discipline.

Pe scurt despre ultimele cercetări privind originea și tratamentul cancerului

În ultimii ani au fost făcuți pași însemnați în descifrarea cauzelor cancerului și a mijloacelor prin care boala poate fi împiedicată să invadeze organismul.

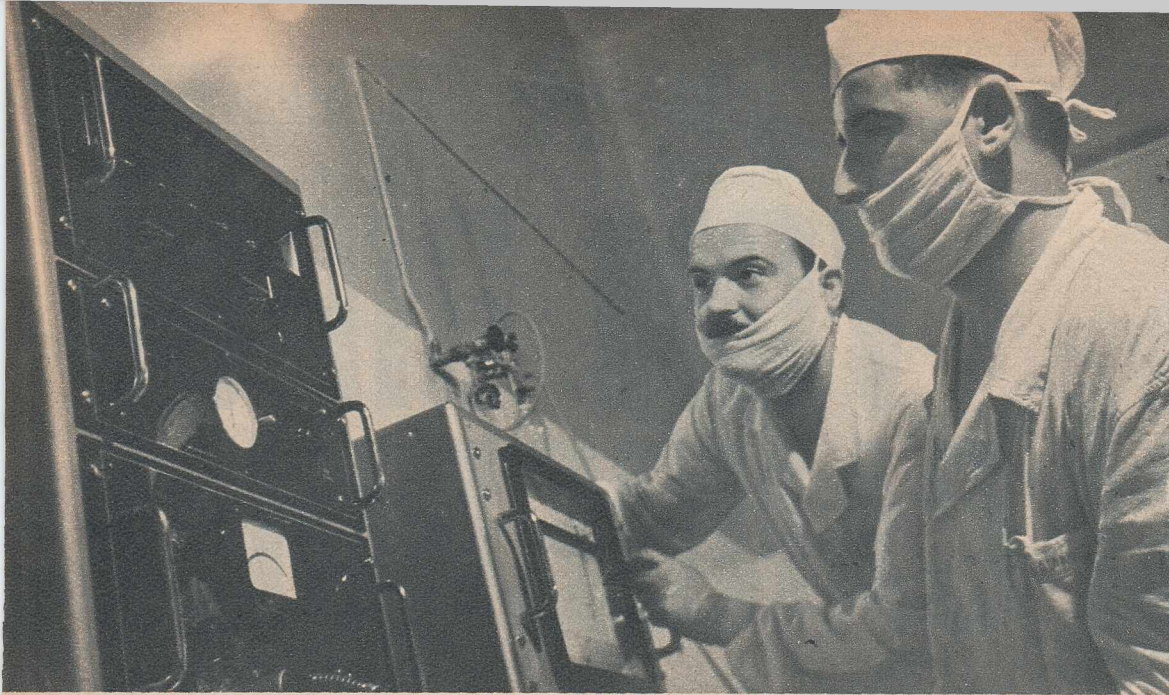
Astfel, în peste 20 de tipuri de tumori animale și umane (în acest ultim caz — numai de natură benignă) rolul cauzal al virusurilor a fost pe deplin demonstrat. Pe de altă parte, pornindu-se de la primele observații asupra acțiunii cancerigene a funginginilor, gudronului și a anumitor uleiuri industriale, cercetările din ultimii ani au identificat drept

substanțe chimice cancerigene un număr de carburi ciclice, derivați ai anilinei și ai altor coloranți, substanțe aromatice, metale rare, săruri metalice, mase plastice etc. Totodată s-a dovedit influența certă a razelor ionizante în apariția leucemiilor și a altor tipuri de tumori.

Rolul factorilor nervoși, mai ales corelația dintre activitatea nervoasă superioară și apariția și dezvoltarea bolii, a fost evidențiat de numeroase studii. De altfel, unii cercetători merg pînă la a afirma că în lipsa tulburărilor sistemului nervos, tumora nici nu poate apare.

Paralel cu cercetările menite să ducă la elucidarea cauzelor bolii, se duce o luptă intensă pentru îmbunătățirea terapiei. Poa-

Mecanismul pătrunderii citostaticului în tumoră este urmărit cu atenție în timpul intervenției.

te în nici un alt domeniu al medicinei terapeutice nu cunoaște o amploare și varietate atât de mare ca în boala canceroasă. Împotriva ei sînt mobilizate metodele chirurgicale, iradierile, tratamentele cu diferite citostatice (substanțe chimice care opresc înmulțirea celulară) și cu anumiți hormoni naturali sau sintetici care restabilesc echilibrul hormonal al organismului. Chimioterapia tinde tot mai mult să înlocuiască metodele de acțiune limitată, de pildă cele chirurgicale, sau acelea a căror nocivitate pentru organism nu poate fi prea bine stăpînită — cum sînt iradierile. Așa se explică, pe de o parte, nenumăratele încercări de a sintetiza noi citostatice, care să acționeze numai asupra tumorilor și să dăuneze cît mai puțin întregului organism, precum și de a perfecționa concomitent mijloacele de protecție a organismului împotriva efectelor nocive ale citostaticelor existente. Printre aceste mijloace de protecție pe primul loc se situează grefele de măduvă a oaselor.

Totodată, în mai multe țări se studiază acțiunea distructivă exercitată de unele viruși asupra anumitor tumori la animale și se lucrează pentru realizarea de seruri și vaccinuri anticancerose. Evident, tratamentul tumorilor cu ajutorul virusurilor ori pe bază de seruri sau vaccinuri ar prezenta marele avantaj că nu ar afecta sistemele fiziologice de apărare a organismului, ca în cazul chimioterapiei și radioterapiei.

Cancerul rămîne însă cea mai serioasă problemă medicală, nesoluționată încă, a timpurilor noastre, pe care congresul de la Moscova este chemat să o dezbată în toată complexitatea și amploarea ei.

Rezultate valoroase obținute de oncologii romîni

La congres, la care vor participa un număr impresionant de delegați veniți din toate colțurile lumii, vor fi prezenți și reprezentanți ai școlii medicale romînești. Ne-am adresat tov. conf. dr. Octav Costăchel, directorul Institutului oncologic din București, secretarul Comitetului național de pregătire a congresului, rugîndu-l să înfățișeze cititorilor revistei cîteva din contribuțiile pe care le va aduce delegația R.P. Romîne în acest for internațional.

Am aflat, printre altele, ca o mărturie grăitoare a varietății și însemnătății cercetărilor în domeniul oncologiei în țara noastră, că din cele peste 90 de lucrări trimise în atenția comitetului organizatoric internațional de la Moscova, 54 au fost acceptate spre a constitui obiectul unor comunicări sau spre a fi publicate în revista internațională de specialitate „Acta U.I.C.C.”, împreună cu dezbaterile congresului. În ce privește numărul de lucrări prezentate, țara noastră se situează pe

locul patru, împreună cu Anglia și înaintea Franței.

Vom expune în cele ce urmează cîteva din rezultatele obținute de oamenii de știință din țara noastră, care urmează să fie prezentate în cadrul congresului.

Argumente în favoarea originii virotice

Trebuie menționată în primul rînd încercarea de a aduce noi argumente în favoarea ipotezei privind originea virotică a unor tumori maligne și a leucemiilor, ipoteză care cîștigă în ultimul timp din ce în ce mai mulți adepți și pe plan internațional.

Lucrările în acest domeniu ale infirmicologilor noștri constituie deocamdată (ca și experiențele făcute în străinătate) doar dovezi indirecte. În mod concret s-a făcut încercarea de separare a agentului transmițător al leucemiei, pe calea unor inoculări la șoareci albi, cobai și iepuri. Astfel, s-a pus în evidență posibilitatea transmiterii succesive, pînă la a șaptea serie de animale, a unor modificări ale singelui specifice leucemiei și chiar a unor tumori maligne, prin inocularea singelui leucemic și a substanțelor provenite din tumori. Este interesant de remarcat că perioada de incubație variază în limitele cîtorva luni, ceea ce coincide cu reprezentările actuale privind latența îndelungată a bolii cancerose, care poate fi de cîteva ani.

Mai importantă apare reușita provocării la șoareci albi hibridi a unei boli experimentale caracterizate prin creșterea numărului de leucocite (globule albe), în special tinere (simptom asemănător cu cel al leucemiei), tot pe calea inoculării singelui leucemic, provenit de această dată de la oameni.

Seruri anticancerose?

În domeniul imunologiei cancerului, cercetările au arătat că unele seruri provenite de la bolnavi suferinzi de cancerul pielii exercită un efect toxic, distructiv, asupra celulelor epiteliale de origine tumorală. Aceste seruri vor deveni poate, în viitor, preparate anticancerose. Astfel de experiențe se fac în prezent și în alte țări ale lumii.

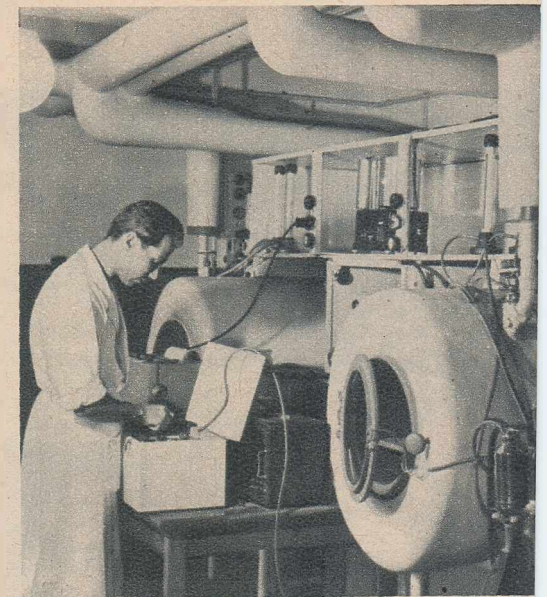
O altă cale de atac: chimioterapia

Un aspect deosebit al preocupărilor Institutului oncologic din București îl constituie chimioterapia cancerului cu doze masive de substanțe citostatice. În aceste cazuri, pentru a se evita efectele secundare, nocive — legate de distrugerea organelor formatoare ale singelui și în special a măduvei osoase — se introduce în venă măduvă osoasă provenită

chiar de la bolnavi. Protecția realizată s-a dovedit mai bună decît aceea obținută prin amestecuri medicamentoase și prin transfuzii de sînge, această metodă făcînd posibilă administrarea de doze mari, care să ducă la dispariția tumorii sau la reducerea ei pînă la dimensiuni și condiții care permit intervenția chirurgicală.

În ultimul timp, a fost efectuată introducerea de doze mari, unice, în artera principală a regiunii afectate, ceea ce a permis fixarea substanței citostatice în tumoră, într-o proporție de patru ori mai mare decît în restul organismului. Aceasta mărește eficacitatea tratamentului și diminuează efectele dăunătoare ale lui.

Paralel cu aplicarea și perfecționarea continuă a metodelor amintite mai sus, în țara noastră se efectuează cercetări privind sintezarea unor noi medicamente citostatice. Au fost aleși cîteva derivați ai novocainei și ai acidului paraaminobenzoic, care demon-

Și în domeniul oncologiei experiențele pe animale constituie unul din mijloacele cele mai eficace de cercetare. Cu ajutorul vizocordului, este studiată în cele mai mici amănunte activitatea inimii animalului supus tratamentului.

strează o activitate antitumorală intensă, fără a avea o acțiune nocivă vizibilă asupra organelor formatoare de sînge. Astfel de medicamente se anunță a fi de perspectivă, deoarece nu dau efecte secundare nedorite.

O interesantă orientare în cercetările chimioterapice este aceea de a sintetiza noi citostatice asociate cu hormoni, care acționează selectiv asupra țesuturilor receptive la hormonul respectiv. Aplicarea acestor substanțe oferă perspectivă unei terapii specifice (încă nerealizate de medicină) în tratamentul tumorilor endocrine.

Firește că cele arătate sînt departe de a epuiza problematica lucrărilor ce vor fi comunicate la Moscova din partea R.P. Romîne. Ele sînt doar menite să dea indicații asupra unor linii de cercetare ale oncologiei romînești. Aceste cercetări vor lua o amploare tot mai mare în țara noastră în anii viitori pe baza tematicii stabilite de Comisia mixtă a Academiei R.P. Romîne și a Ministerului Sănătății și Prevederilor Sociale pentru coordonarea muncii de cercetare științifică în problema bolii cancerose.

Cum se desfășoară în țara noastră bătălia împotriva cancerului

Deosebit de importante sînt și măsurile organizatorice concrete luate de Ministerul Sănătății și Prevederilor Sociale pentru intensificarea luptei împotriva cancerului în întreaga țară. În aceste probleme am stat de vorbă cu tov. dr. R. Zamfirescu, responsabi

lul problemei oncologice din Ministerul Sănătății și Prevederilor Sociale, care ne-a prezentat aspectele cele mai de seamă.

De la bun început trebuie subliniat faptul că succesul va depinde într-o măsură deosebită de colaborarea strinsă și permanentă dintre personalul medico-sanitar, pe de o parte, și toți cetățenii, de altă parte. Colaborarea aceasta trebuie să se bazeze pe convingerea fermă că șansele luptei împotriva bolii canceroase cresc extrem de mult în cazul punerii ei în evidență în perioada de început.

Boala — în anumite localizări și depistată precoce — poate fi vindecată. Ea nu admite însă nici o întârziere. Rezultatele tratamentului sînt diferite, în funcție de gradul de evoluție a bolii; cu cît este mai devreme descoperită și tratată, cu atît rezultatele sînt mai sigure și de durată. În fazele primare ale cancerului, după cum arată ultimele date clinice mondiale și din țara noastră, tratamentul

lor precanceroase, adică a acelor maladii cu caracter cronic care pot suferi transformări maligne datorită neglijării prelungite a tratamentului. Pentru bolnavii diagnosticați de cancer s-a introdus declararea obligatorie a cazului de către medic organelor sanitare de specialitate, aceasta în scopul aplicării imediate a tratamentului necesar.

Un plan complex de măsuri

Pînă în anul 1965 rețeaua sanitară a țării noastre se va extinde considerabil și va dispune de o adevărată rețea oncologică, care va cuprinde principalele orașe și centre muncitorești. Vor lua ființă, în plus, patru filiale ale Institutului oncologic din București, în centrele universitare Cluj, Iași, Timișoara și Tg. Mureș.

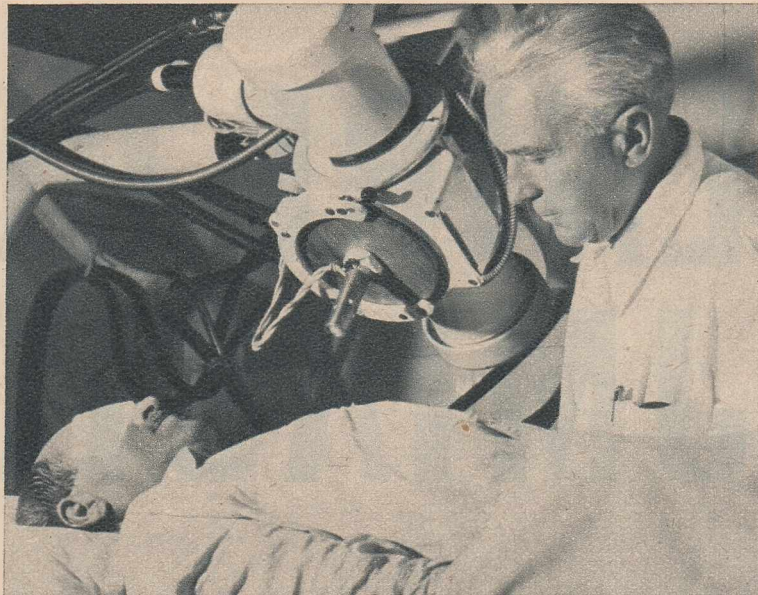
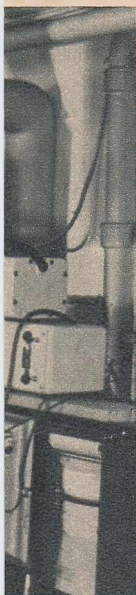
Servicii și secții de oncologie vor fi organizate în toate spitalele și policlinicile din orașele reședință de regiune și din principa-

le ce în ce mai mare de oameni sînt salvați din ghearele bolii și morții. Congresul de la Moscova va da fără îndoială un impuls puternic cercetării științifice, îmbunătățirii metodelor de tratament și organizării luptei împotriva cancerului, apropiind ziua în care se va obține victoria definitivă.

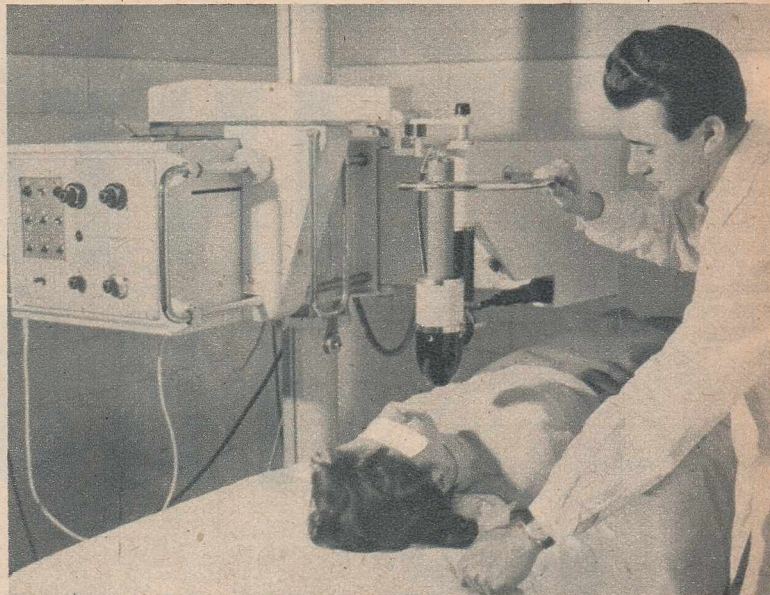
Că ne apropiem de această zi — chiar dacă în prezent ea mai pare depărtată — o demonstrează și faptul că la începutul secolului nostru doar unul din cinci bolnavi era vindecat de cancer, în timp ce azi această medie a crescut la 1 din 3 (în Uniunea Sovietică, 2 din 3) datorită perfecționării metodelor de diagnostic și tratament.

Unificarea, în ultimul timp, pe plan internațional a eforturilor ce se depun pe acest tărîm și întărirea colaborării oamenilor de știință și medicilor de pretutindeni constituie o garanție a mult așteptatei victorii a omului asupra acestui flagel.

Teofil ROLL

În röntgenerapie se folosește astăzi un aparatul specializat, menit să mărească eficacitatea tratamentului prin concentrarea maximă a fascicolului de raze X asupra tumorii. Înainte de începerea ședinței, aparatul este centrat cu ajutorul unui fascicol de lumină asupra locului supus tratamentului.

Localizarea precisă a izotopilor introduși în organismul bolnavului și apoi fixați într-un organ sau altul (de pildă iodul în glanda tiroidă) se realizează cu scintigraful, care înregistrează și măsoară automat, cu extremă sensibilitate, orice zonă de radioactivitate.

poate avea succes în peste 70 la sută din cazuri; dacă însă boala este avansată, șansele de vindecare devin minime.

Trebuie creat un curent de opinie

Așadar, trebuie creat un curent de opinie și mobilizate mijloace de propagandă potrivite, trebuie popularizate succesele obținute pe acest tărîm, astfel încît ele să fie cunoscute nu numai personalului medico-sanitar dar și maselor largi. Cu alte cuvinte, să devenim, exprimîndu-ne plastic, mai „sensibili”, mai „receptivi” la această problemă. Numai în aceste condiții măsurile luate de statul nostru, în spiritul celei mai atente griji față de sănătatea tuturor cetățenilor țării, vor da rezultatele scontate.

În fiecare an numai în rețeaua M.S.P.S. și a sfaturilor populare se dau aproape 60.000.000 de consultații de medicină generală. Există deci, de pe acum, posibilități reale de realizare a consultației oncologice sistematice la aproape întreaga populație a țării, ceea ce va duce în scurt timp la obținerea unor rezultate importante pe linia profilaxiei anticanceroase. Sarcina a fost ușurată și prin aceea că medicilor de diferite specialități le-a fost dată îndrumarea de a acorda atenție sporită față de această boală și față de principalele afecțiuni cronice considerate a fi „stări precanceroase”.

Specialiștii din diferite domenii ale medicinei au, în etapa actuală, obligația dispensării și tratării obligatorii a tuturor stări-

lele centre raionale și muncitorești. În Capitală, la toate policlinicile raionale, vor funcționa servicii de oncologie. Paralel se va mări numărul laboratoarelor de anatomie patologică, hematologie și hormonologie. Vor lua ființă laboratoare de medicină nucleară, deosebit de necesare în diagnosticul și tratamentul bolii canceroase, ca și în alte boli de altfel.

Pentru buna funcționare a rețelei vor fi pregătite numeroase cadre de specialiști: oncologi, radioterapeuți, anatomo-patologi, hematologi, hormonologi, medici și chimiști izotopiști.

Paralel cu dezvoltarea și intensificarea cercetării oncologice și cu măsurile luate pentru asigurarea diagnosticului precoce și a aplicării tratamentului calificat și diferențiat al cancerului, se va desfășura o largă acțiune de profilaxie anticanceroasă în scopul descoperirii și asanării mediilor nocive, începînd cu cele specifice condițiilor de muncă și terminînd cu cele legate de impurificarea unor factori ca aerul, apa, solul, a unor factori specifici marilor aglomerări urbane și centrelor industriale (pulberi, funingine, produsele de ardere ale fabricilor).

Acest plan complex și de mare amploare constituie o mărturie elocventă a griji pe care o poartă partidul și guvernul nostru asigurării sănătății oamenilor muncii.

★

Concluzia care se desprinde, urmărind lupta intensă pe plan mondial împotriva cancerului, este clară: deși rezultatele obținute nu sînt — încă — cele pe care le dorim și metodele de tratament nu au atins eficiența maximă, totuși, pe zi ce trece, un număr din

CONGRESSELE INTERNAȚIONALE ALE CANCERULUI

● Congresele internaționale ale cancerului sînt convocate la intervale de patru ani de către Uniunea internațională de luptă împotriva cancerului (U.I.C.C. — Union internationale contre le cancer), constituită în urmă cu aproape trei decenii.

● Al VII-lea Congres internațional al cancerului a avut loc la Londra în urmă cu patru ani. La el au participat 2.500 de oameni de știință.

● Al VIII-lea Congres internațional al cancerului, care va intrați peste 4.500 de delegați din aproape toate țările lumii, va fi una dintre cele mai mari manifestări științifice organizate în secolul nostru. Aproximativ jumătate din numărul delegaților vor reprezenta țările socialiste.

● Cel mai mare număr de rapoarte și comunicări îl va prezenta delegația Uniunii Sovietice — peste 300, apoi S.U.A. — peste 200.

Fotografiile au fost realizate la Institutul oncologic din București.

Gdansk, 1945. Un morman de ruine.

Așa arată azi strada Dugla, una din arterele principale ale Gdanskului renăscut. La reconstrucția orașului s-a ținut seama de vechiul său stil arhitectonic.

ÎNȚILNIRE CU TRÓJMIASTO [★]

Trójmiasto. În zadar veți căuta pe harta Poloniei o localitate cu acest nume. Trójmiasto nu există. Există, în schimb, numirile binecunoscute ale celor trei orașe: *Gdansk, Sopot, Gdynia*... În dreapta, marea învolburată; în stînga, dealuri împădurite — ceea ce polonezii numesc cu mîndrie „Elveția kașubă” (după locuitorii de prin partea locului, kașubii slavi, care și-au păstrat de-a lungul veacurilor propria lor limbă și cultură).

Turistul neavizat nu știe unde se termină Gdansk și unde începe Sopot; la fel, pentru el rămîne un mister care-s ultimele case ale Sopotului și care-s primele locuințe ale Gdyniei. Strînsele legături economice și de transport ce există între aceste orașe s-au dovedit mai puternice decît marile diferențe de vîrstă dintre ele. Și chiar dacă în viața de toate zilele fiecare oraș își are administrația proprie, oamenii — jumătatea aceasta de milion ce locuiește de-a lungul celor 30 de kilometri de coastă — au acceptat „fuziunea”. Trójmiasto este deci o noțiune viabilă. Ceea ce nu înseamnă însă că fiecare așezare nu și-a păstrat specificul său.

TINERETEȚA UNUI ORAȘ BĂTRÎN DE O MIE DE ANI

Gdanskul este și prima localitate pe care o întîlniți și cea mai populată dintre ele (al șaselea oraș din Polonia, ca număr de locuitori) și, totodată, cea mai în vîrstă. Tot așa de bătrînă ca și statul polonez, întemeiat cu o mie de ani în urmă, din care făcea parte ca „membru fondator”, ca să ne exprimăm mai plastic.

Înainte de al doilea război mondial, Gdanskul a fost, în repetate rînduri, „vedeta” paginilor întîi ale ziarelor. Din păcate, nu

*) Trójmiasto — în limba poloneză: trei orașe (oraș triplu).

numeroasele sale monumente de arhitectură gotică și ale Renașterii, nu străzile sale înguste și întortocheate pe care vor fi gonit, cu secole în urmă, nesățioșii cavaleri teutoni, nu vapoarele ce aruncau ancora în rada portului i-au conferit această celebritate. Nu! Pe vremea aceea, Gdanskul era „orașul liber Danzig”. Pretextul invocat de Hitler pentru a dezlănțui cumplitul măcel.

Pe zidurile înnegrite de vreme ale „vechiului oraș” o coroană de flori îți stîrnește grele amintiri. Te apropii. Încă un monument care-ți vorbește de cele peste șase milioane de victime ale Poloniei: „Eroilor care au apărât țărîmul Balticii”.

Sfios, pășești prin cele trei porți construite de arhitecții olandezi cu patru secole în

ÎNSEMNĂRI DINTR-O CĂLĂTORIE ÎN R. P. POLONĂ

urmă și pătrunzi în inima străvechiului Gdansk, în centrul lui comercial. Pe vechea primărie a orașului, avîntată spre înălțimi ca orice construcție gotică, orologiul sună ora 14. Melodia unui vechi cîntec popular coboară ușor, amestecîndu-se cu fluviul de oameni în mijlocul căruia te afli... Casele, cu fața spre stradă, împodobite cu sculpturi și blazoane, par piesele unui mare muzeu în aer liber... În fund, a patra poartă a orașului de altădată, apoi portul, ridicat aici, la gurile Vistulei...

...Deschizi poarta grea a vechiului arsenal, distrus în bună parte, pe al cărui frontispiciu mai distingî cifrele anului său de naștere: „1605”. Așadar, deschidem poarta și intrăm... într-un modern magazin universal.

La Gdansk, istoria este prezentă nu numai în relicve și tablouri (aici se află — printre altele — și faimosul triptic al lui Hans

Memling „Judecata de apoi”), ci pe stradă, în dreapta și în stînga ta. Cu toate acestea, ar fi greșit să socotim Gdanskul un oraș vechi de o mie de ani, și nimic mai mult. „Vechiul oraș” este astăzi doar unul din cartierele acestei localități. Un cartier ca și celelalte, cu școli, magazine și locuit de oameni ai muncii.

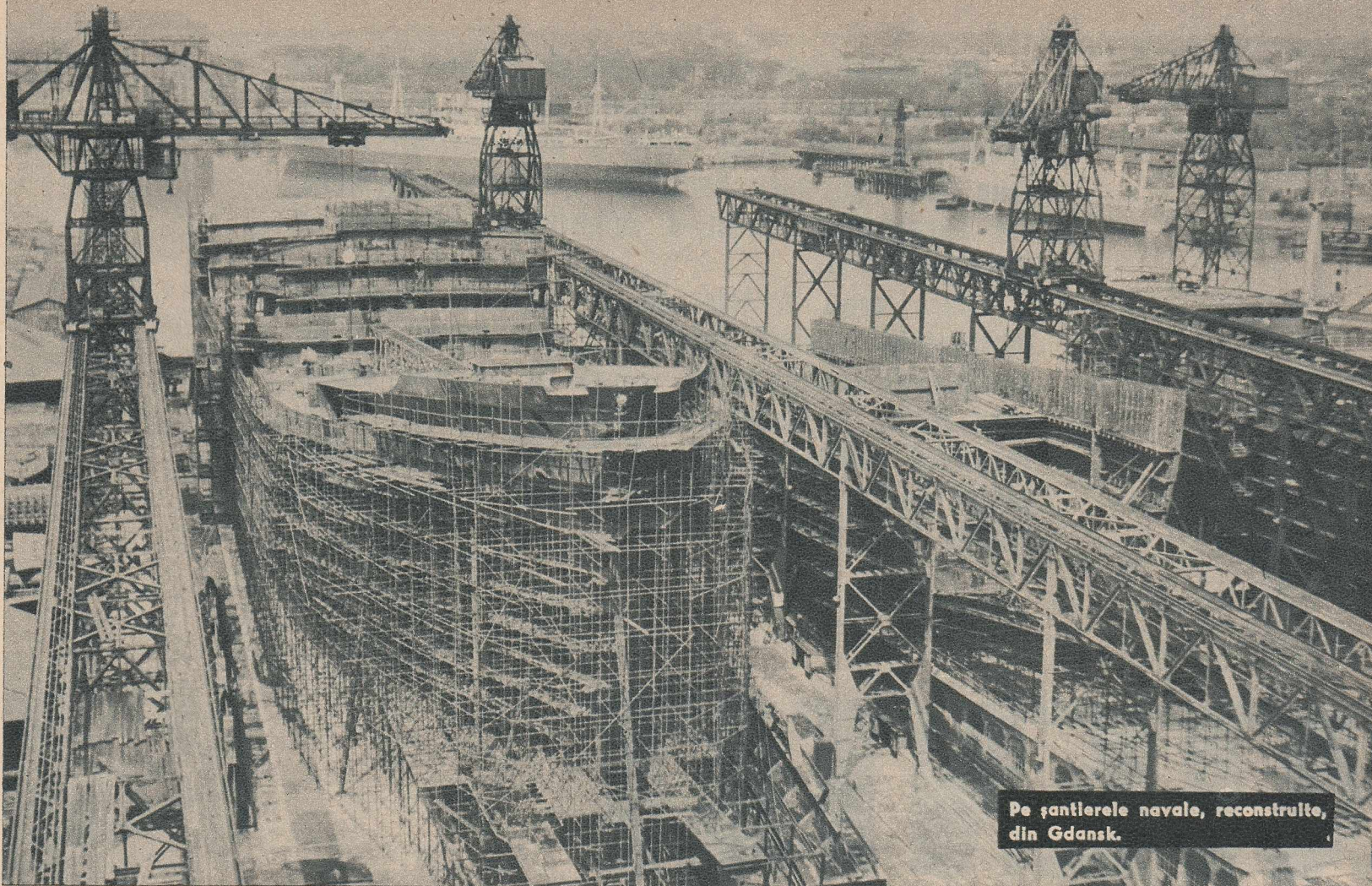
Gdanskul zilelor noastre este un mare centru economic și cultural — un oraș care, în ciuda mileniului pe care-l duce în spinare, întinerește de la o zi la alta. Vapoarele construite aici — vase de pescuit, tot soiul de vapoare-cisternă (de la cele de mic tonaj pînă la cele de 35.000 tone) cargoboturile de toate tipurile și de toate mărimile — străbat mările și oceanele lumii, deși construcțiile navale sînt o ramură nouă, de numai 15 ani, a economiei poloneze.

Un buchet de uzine metalurgice, chimice și alimentare întregesc peisajul industrial al orașului — care este totodată și un important centru de cultură și de învățămînt. Prestigiul politehnicii din Gdansk sau al institutului său naval este unanim recunoscut nu numai în Polonia, ci și dincolo de hotare. Directorul institutului naval din Gdansk, prof. Witold Ian Urbanowicz, a devenit, pe neașteptate, autorul cel mai „en vogue”. Cartea sa „Arhitectura vapoarelor” — prima lucrare științifică care tratează în mod sistematic problema adaptării vaselor la nevoile pasagerilor și echipajului — este o carte despre care se vorbește mult în lumea specialiștilor.

SARABANDA UNEI URIAȘE JUCĂRII

...Dar să continuăm călătoria. În dreapta noastră, stoluri neobosite de elevatoare și macarale. Portul trăiește din plin. Lăsăm în urmă centrul orașului, care aduce puțin cu cel al Ploieștiului nostru, și înainte de a intra în Sopot, o scurtă oprire la Oliwa. Motivul? Să vizităm marea catedrală în stil gotic, dar, mai ales, să ascultăm un mic „concert” de orgă.

Pe șantierul naval, reconstruit, din Gdansk.

În tinda lungă de aproape 100 metri prind viață, solemne, acorduri de Bach și Händel; după care organistul, nemulțumit parcă, demonstrează virtuozitatea instrumentului (sau poate a sa), imitând păsări, animale, dangăte de clopot... Specialistul va reține numărul impresionant de tuburi (6.300) și de registre (101) cu care este înzestrată orga; iar turistul — spectacolul neașteptat al acestei imense jucării create prin munca istovitoare, uneori de o viață întreagă, a citorva pricepuți meșteri din secolul al XVIII-lea.

...Iată-ne la Sopot, al doilea component al Trójmiastoului. Pe digul ingenios amenajat, care înaintea în mare cale de o jumătate de kilometru, am admirat instalațiile stațiunii, hotelurile numeroase și confortabile, într-un cuvânt, tot ceea ce îndreptățește pe locuitorii Sopotului să afirme că orașul lor este cea mai frumoasă și cea mai bine amenajată stațiune poloneză de pe litoralul Balticii.

CE SE ÎNTÂMPLĂ DACĂ MAHOMED NU VINE LA MUNT...

Cred că și cei care n-au vizitat vreun șantier știu, probabil, că vasele se construiesc — mai bine zis — se montează, se încheagă, pe niște platforme numite cale. Platformele sînt ușor înclinate, ceea ce permite ca, la momentul oportun, vasele să fie lansate la apă. O asemenea metodă este îndeobște folosită pentru vase de tonaj mediu. La șantierele „Comuna din Paris” din Gdynia pentru construcția de nave de mare tonaj se creează niște platforme speciale — docuri uscate — aflate pe fundul mării, înălțurile unor uriașe „bazine” de beton armat, din care a fost evacuată apa mării. Mulțumită acestor docuri, atunci cînd construcția va fi gata, vaporul nu va mai fi „lansat” la apă; constructorii vor deschide imensele porți de fier ale baziului și apa mării va înconjura din toate păr-

țile nava. Cu alte cuvinte: dacă Mahomed nu vine la munte, vine muntele la Mahomed...

Pentru a ne face o imagine despre proporțiile acestui „doc uscat” — primul de acest gen în Polonia și absolut necesar construirii vaselor de mare tonaj — e suficient să arătăm că lungimea lui este de 240 m; lucrările se desfășoară la 12 m sub nivelul mării; diferitele părți componente ale vasului vor fi transportate — din hale pînă la locul asamblării — de o macara uriașă, capabilă să ridice greutatea de 500 tone la o înălțime de 42 m.

— Datorită „docului uscat” șantierul din Gdynia se va îmbogăți cu o construcție modernă, după ultimul cuvînt al tehnicii — conchide inginerul Jarkotkowski, care ne-a dat toate explicațiile necesare.

...Încă de la Varșovia, prietenii mei polonezi mi-au vorbit despre oamenii deosebit de interesați ai șantierului din Gdynia. Mă urmărea, îndeosebi, portretul pitoresc al lui Leon Cervinski, maestrul șef al secției mecanice, pe care prietenii mi l-au descris în cele mai atrăgătoare culori. „Cînd Cervinski intră în uzină și-l salută pe portar — îmi spuneau ei — șapca lui e trasă pe ochi; în timpul lucrului, șapca-i pe ceafă; cînd treaba nu merge, caut-o undeva, pe jos. De ziaristi și de fotografi nici nu vrea să audă: „nu sînt primadonă” — acestea-s cuvintele lui obișnuite...

Un asemenea om trezește interes, curiozitate și, firește, vrei să-l cunoști. Din păcate, Cervinski nu era pe șantier. Am cunoscut, în schimb, un alt veteran al șantierului, pe maestrul Leon Trepa care lucrează în construcții navale de mai bine de 40 de ani. Acest bărbat în vîrstă, cu fața prelungă, luminată de doi ochi albaștri, ca marea într-o zi senină, n-are nimic, probabil nici din irascibilitatea lui Cervinski, nici din felul „fotogenic” de a fi al acestuia. Are, în schimb, ca și Cervinski, o mare pasiune: să construiască nave. Vezi aceasta din faptul că și fiul său cel mai mare, Leon, e tehnician pe șantier; și al doilea fecior,

Ioszeif, lucrează pe un șantier naval — pe cel din Gdansk; și fiica sa e muncitoare, la Gdynia.

Discutam cu Trepa în biroul inginerului Jarosz, șeful secției de montaj. Și poate nu-i lipsit de interes să arătăm că și inginerul și-a început munca pe șantier sub conducerea pricepută a lui Leon Trepa.

PRIVELIȘTE DE PE „DEALUL DE PIATRĂ”

Stînd de vorbă cu Trepa, observ că însoțitorii mei dau oarecare semne de nerăbdare.

— Astăzi la Gdynia e sărbătoare: sosește „Batory” — mi se spune. Ar fi păcat să nu-l vedem și noi.

Mă lămuresc repede. „Batory” este cel mai mare vapor polonez care traversează Atlanticul și, în dimineața acelei zile, se întorcea din cursă, din Canada.

În docurile portului stau ancorate vase grele, pîntecoase, venite din toate colțurile lumii. Un lot de mașini poloneze așteaptă cumînți ceasul plecării spre Cuba. În docul ce poartă numele „Romînia”, un vapor sub pavilion grec primește încărcătură pentru America de Sud. Chiar și vase cu capacitate de 48.000 tone au ancorat la Gdynia, portul cel mai animat al Poloniei, cel mai modern, escală a liniilor transoceanice...

...Din port, urcăm pe o înălțime din preajma orașului. De aici, de pe „dealul de piatră” Gdynia se vede ca în palmă. Un oraș modern, proaspăt, tînăr, pe atît de tînăr pe cît este de încărcat de istorie Gdanskul. În urmă cu nici 40 de ani, Gdynia era un sat ce număra mai puțin de 1.500 de locuitori; acum, are peste 150.000.

În fața ta, Gdynia; în stînga, alb ca o lebedă, Sopotul strălucește în bătaia soarelui; iar mai încolo, departe, pierdut în ceața albastră a dimineații, Gdanskul, neclintit, mîndru de mîia sa de ani: Trójmiasto. Cum am mai spus, nu-l căutați pe hartă. Dar el, există, trăiește.

Victor NĂMOLARU

Un întreg șir de comploturi au fost puse la cale împotriva lui Hitler. Dintre acestea, cel care a stîrnit cea mai mare vîlvă a fost săvîrșit la 20 iulie 1944 și, spre deosebire de cele anterioare, s-a caracterizat printr-o minuțioasă elaborare a întregului plan.

Care erau forțele ce se uniseră împotriva dictatorului nazist? Cum se explică faptul că organizatorii comploturilor intrau în acțiune atunci cînd Hitler se întorcea împotriva celor ce îi înlesniseră venirea la putere? Ce scop urmărea complotul de la 20 iulie 1944? Și care a fost semnificația lui politică?

ATENTAT

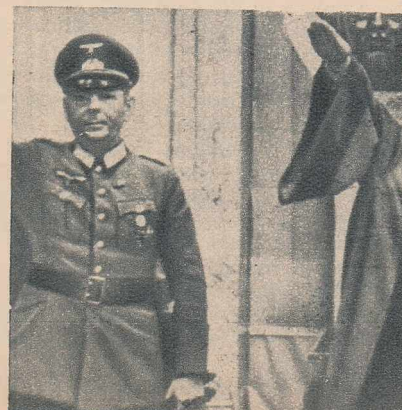

„Bîrlogul lupului” după explozia bombei puse de Stauffenberg la 20 iulie 1944.

Judecătorul-căluș Roland Freisler (mijloc), președintele așa-zisului „tribunal al poporului” care i-a judecat pe cei implicați în atentatul de la 20 iulie 1944. Sentința: spîzurătoarea.

Într-o cabină a avionului special, ședea tăcut un moșneag cu figură uscățivă. Fruntea broboantă de sudoare și enormul „măr al lui Adam”, care alerga în sus și în jos sub gulerul scrobit, trădau neliniștea ce-l stăpînea pe sir Neville Chamberlain, primul ministru al Marii Britanii. Era, oare, atît de agitat pentru că se aștepta la o luptă grea acolo, la Berchtesgaden, în vizuina dictatorului nazist, pentru salvarea Cehoslovaciei și poate chiar a păcii mondiale? Nicidecum! Septuagenarul premier britanic luase avionul spre a alerga întru salvarea lui Hitler...

Căci o clică de generali nemți, dintre care unii aveau legături cu serviciul britanic de spionaj, era ostilă ideii de a se porni război împotriva Cehoslovaciei. Nu pentru că ar fi fost din principiu împotriva unei asemenea

agresiuni, ci deoarece socoteau că din punct de vedere militar planurile nu erau încă puse la punct. Și astfel luă hotărârea de a...

Dar să redăm relatarea generalului Halder — fost șef al statului major hitlerist — făcută la procesul de la Nürnberg: „În ultima zi a congresului de la Nürnberg (al partidului nazist — n.n.) ne găseam adunați în locuința mea. Comandantul garnizoanei din Berlin declarase că a doua zi va mobiliza trupele, iar în momentul în care Hitler se va înapoi de la congres, îl va aresta. Adunarea era în toi când radioul difuză vestea că premierul britanic Chamberlain îi ceruse lui Hitler o întâlnire și că și luase avionul pentru Berchtesgaden. Această știre ne-a răsturnat toate planurile, așa că am fost nevoiți să aminăm totul...”

Ce se întâmplase? Agenții englezi din clica generalilor opoziționiști, care lucrau după ordinele Londrei, își înștiințaseră stăpînii despre puciul ce se punea la cale. Avînd însă în vedere faptul că pe guvernantii englezi îi neliniștea perspectiva unei eventuale slăbiri a regimului nazist — căci pentru realizarea planurilor lor „răsăritene” aveau neapărată nevoie de Hitler — Chamberlain își luase zborul spre Germania, spre a-i oferi plocon Cehoslovacia. Documentele vremii au consemnat că Hitler „abia își putuse ascunde explozia de bucurie ce-l încercasese...”

Aceste lucruri se întîmplau în luna septembrie a anului 1938. A urmat, precum se știe, ocuparea în întregime a Cehoslovaciei, iar apoi, la 1 septembrie 1939, cîmpirea Poloniei. Între timp complotiștii s-au dat la fund, căci de astă dată era vorba de cîmpirea Răsăritului. Dar după lichidarea Poloniei, Hitler se pregătise să atace Belgia, Olanda și Franța. Alarmați, complotiștii s-au adunat din nou, la cartierul din Zosen al lui Brauchitsch, comandantul suprem al Wehrmachtului.

S-a hotărît ca, în cazul ne-reușitei încercării lui Brauchitsch de a-l determina pe dictator să renunțe la planurile sale, Führerul să fie arestat. Complotiștii așteptau, agitați, rezultatul întrevierii lui Brauchitsch cu Hitler. Dar în locul comandantului energic și sigur de sine, la Zosen sosi un individ cu fața lividă, un om înfricoșat care, bilbiindu-se într-una, le dădu de știre că Hitler își înjurase, urlînd, generalii, numindu-i niște „papă-lapte” și că fixase irevocabil ziua atacului pentru 12 noiembrie

1939. Ce a urmat? Generalii s-au speriat, la cartierul general din Zosen s-a produs panică, hîrțile confidențiale au fost rupte și arse. Cît despre arestarea lui Hitler... nici vorbă.

Cu toate acestea atacul n-a fost declanșat la 12 noiembrie. De douăsprezece ori a fixat Hitler data declanșării și de tot atîtea ori a revocat-o.

INTERVIN DIPLOMAȚIA ȘI SPIONAJUL AMERICAN

Istoria „războiului de șase săptămîni” (10 mai - 25 iunie 1940) este cunoscută. După mai multe ezitări și amînări — timp în care Olanda și Belgia, oricît de curios ar fi părut, tot își mai făceau iluzii că Hitler le va respecta „neutralitatea garantată” — armatele naziste au invadat cele două țări. Apoi Franța. Dar Hitler n-a încetat nici un moment să se gîndească și la Răsărit.

La 21 iulie 1940, deci într-o vreme cînd „bătălia pentru Anglia” — așa-numita acțiune „Leul de mare” — încă nici nu se dezlănțuisese, Hitler îi dădu ordin lui Brauchitsch să pregătească războiul împotriva Uniunii Sovietice.

Planul mîrșavei agresiuni împotriva Uniunii Sovietice a fost deci alcătuit sub denumirea de „Planul Barbarossa”. Operațiunile militare, jefuirea economiei, prinderea și adunarea celor ce aveau să muncească în condiții de sclavi, punerea la cale a unor asasinat în masă cum nu mai cunoscuse istoria — toate aceste obiective ale fascismului au fost prevăzute pînă în cele mai mici amănunte. Dar „cea mai bine și mai modern echipată armată din cîte a cunoscut istoria”, armata care a culcat la pămînt aproape întreaga Europă capitalistă, a fost oprită pe loc de Armata Roșie, iar loviturile pe care aceasta i le-a dat au silit-o să se „replieze” în unele locuri încă din iarna lui 1941. Atunci conspirația a început să ridice iarăși capul. „Atîta timp cît armata celui de-al treilea Reich s-a lăfăit cu insolență sub soarele gloriei — scrie William S. Shirer — șefii militari germani nu s-au gîndit să se răscoale. Dar iată că orgolioasele și, pînă atunci, invincibilele armate naziste începură să fugă din fața unui dușman care le era calitativ superior. În șase luni campania din Rusia a înghițit mai bine de un milion de oameni”.

... Începînd din primăvara lui 1942 aripa Gördelor a complotului ținea legătura cu serviciul englez de spionaj prin intermediul unor bancheri din Stockholm și anume frații Wallenberg. Mai existau și alte legături, dar Londra nu dădea nici un semn. Astfel conspirația nu acționează în tot cursul anului 1942.

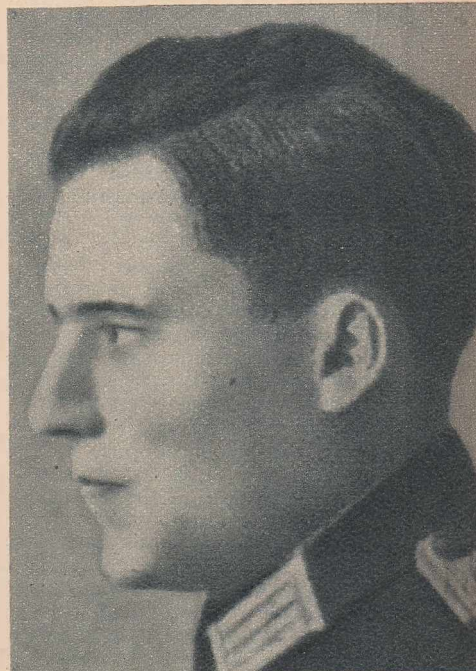
Veniră însă și zilele luptelor de pe Volga și deveni limpede — chiar și pentru cei care pînă atunci nu voiau să înțeleagă — că Hitler pierduse războiul. Occidentalii își puneau întrebarea: „Ce-i de făcut?” La care tot ei răspundeau: „Hitler trebuie să piară; nu pentru că a declanșat războiul, ci pentru că, după cum se arată, e pe cale să piardă lupta pe viață și pe moarte care se poartă în Răsărit”. Și astfel, la începutul lui 1943 nu numai conspirația deveni mai activă,

ci și diplomația apuseană. Iar în noiembrie 1944 fu pus în fruntea organelor europene ale serviciului american de spionaj, O.S.S., un anume Allen Dulles, care își avea reședința în Elveția. Astfel conspirația își dezvoltă legăturile în două direcții: una via Suedia, cu „Intelligence Service”, cealaltă via Elveția, cu O.S.S.

DOUĂ EȘECURI

La începutul anului 1943 complotiștii reușiră să plaseze două bombe în avionul care îl ducea pe Hitler de la cartierul general al lui von Tresckow, din Smolensk, la Rastenburg. Schlabrendorff — unul din ofițerii de stat major ai lui von Tresckow — pregătise două pachete, pe care le legase la un loc, astfel încît păreau a fi două butelii de coniac. Le dădu apoi colonelului Brandt, pentru ca acesta să le predea, la rugămintea lui Tresckow, vechiului său prieten, generalului Stieff de la cartierul general al lui Hitler din Rastenburg. În momentul cînd îi înmîna pachetul, Schlabrendorff apăsă pe butonul de declanșare al ceasului bombei. Explozia urma să aibă loc cam la 30 de minute de la decolare. Schlabrendorff chemă Berlinul și raportă: „Acțiunea Flash a fost declanșată”. Cei de acolo așteptau cu suflul la gură. Dar trecu jumătate de oră, 40 de minute, o oră întreagă și... nimic! După două ceasuri primiră știrea: avionul lui Hitler sosise la Rastenburg... Operațiunile ce trebuiau să urmeze la Berlin fură contra-mandate în pripă, căci „acțiunea Flash” eșuase. Schlabrendorff se urcă în avion și porni spre Rastenburg. Sosi tocmai la timp pentru a lua înapoi de la Brandt cele două „butelii cu coniac”... La înapoiere, în tren, rămas singur în compartiment, desfăcu pachetul. Capsa refuzase să-și facă datoria.

La 21 martie 1943, de „Ziua eroilor”, era programat ca Hitler să țină un discurs la muzeul militar din Berlin, după care

Colonelul von Stauffenberg — cel mai radical din grupul de stînga al ofițerilor superiori complotiști.

trebuia să viziteze, timp de o jumătate de oră, muzeul. Unul dintre complotiști, colonelul Bernsdorff, își vîrî în buzunarele mantalei două bombe cu explozie întîrziată și se alătură celor din suita dictatorului. Bombele urmau să explodeze la o jumătate de oră de la reglarea dispozitivului... Se termină discursul festiv, cortegiul porni printre vitrinele cu exponate și Bernsdorff, avînd cele două bombe în buzunar, se amestecă în suită. În acel moment cineva îi dădu de știre că programul festivităților suferise o modificare: Hitler avea să viziteze muzeul numai timp de șase minute. Încă o încercare neizbutită...

KLAUS VON STAUFFENBERG

În 1943, de crăciun, sosi la cartierul general din Rastenburg un tînăr ofițer căruia îi lipseau un braț și un ochi. El avea misiunea de a raporta comandantului suprem situația noilor divizii care se aflau în curs de organizare. Ofițerul purta în servietă o bombă cu ceas. La consfătuire era prezentă toată lumea, deci prilejul de-al extermina pe Führer cu întreaga sa clică, cît se poate de potrivit. Dar, pe neașteptate, dictatorul se răzgîndi și plecă să petreacă crăciunul la Obersalzberg...

Tînărul colonel, „ciungul”, se numea Klaus von Stauffenberg și era proaspăt în conspirație. Biografia lui pretinde că ororile săvîrșite de S.S. pe pămîntul Uniunii Sovietice, exterminările în masă comise de SS-iști, l-au determinat să se alăture celor ce complotau împotriva lui Hitler. În aprilie 1943 mașina în care se găsea acest colonel trecuse peste o mină; ofițerul scăpase cu viață dar rămase fără un ochi, fără un braț și fără două degete de la cealaltă mînă. Abia intrase în legături mai strîns cu complotiștii, cînd începură grave neînțelegeri cu majoritatea de dreapta a conspirației.

Cine erau cei ce alcătuiau această aripă de dreapta?

Ea era condusă de Karl Gördel, omul de încredere al monopoliştilor și vechi agent al englezilor. El avea strînse legături cu reprezentanții marii burgezii germane, printre care Robert Bosch și alți conducători de trusturi, cu mari industriași, cu mari bancheri. Din grupul Gördel făceau parte: feldmaresalul Witzleben, generalii Halder, Beck, Höpner, Thomas, Olbricht, Tippelskirch, colonelul Oster, în sfârșit Schacht și Hans Gisevius, vechi agent al americanilor, care, ca viceconsul al Germaniei la Zürich, ținea legătura în Elveția cu Allen Dulles. Gördel mai avea legături cu Hassell, fostul ambasador de la Roma, cu amiralul Canaris, conducătorul serviciului de contrașpionaj, cu fostul ministru de finanțe prusac Popitz, precum și cu socialiști de dreapta ca Leber, Leuschner, Mierendorff.

Planul care se găsea pe birou, atunci când acești domni s-au adunat iarăși, după înfrîngerile lui Hitler din Uniunea Sovietică, nu suferise nici o schimbare. Cuceririle hitleriste trebuiau păstrate, iar dacă între timp ar fi avut loc în Apus debarcarea trupelor engleze și americane, urma să li se lase acestora cale liberă ca să ocupe Germania. În același timp, războiul împotriva armatelor sovietice trebuia continuat. Într-un cuvânt, statul burghez german urma să fie salvat, puterea marilor capitaliști trebuia să fie menținută, toate acestea cu sprijinul puterilor occidentale.

Aripa de stînga a conspirației rămăsă în minoritate, cuprindea pe generalii Hammerstein și Schlabrendorff, apoi pe Adam von Trott, pe Schullenberg, ultimul ambasador al celui de-al III-lea Reich la Moscova, pe Reichwein dintre social-democrații de stînga și alții. Stauffenberg era cel mai radical din acest grup. Planul acestui grup prevedea armistițiul imediat pe toate fronturile, colaborare cu toate națiunile, crearea unei Germanii democratice care nu trebuia să mai participe la nici un bloc militar îndreptat împotriva Uniunii Sovietice. „În ce-l privea pe Stauffenberg — scrie istoricul sovietic G. Goroșkova — el era purtătorul de cuvînt al cauzei unei colaborări prietenești cu Uniunea Sovietică”. În timp ce Stauffenberg și Trott au luat legătură cu mișcarea de rezistență activă a muncitorimii germane, Gördel și acoliții lui nici nu voiau să audă de așa ceva.

Stauffenberg a fost cel care a alcătuit planul de operațiuni „Walkiria”, prevăzînd preluarea puterii, la Berlin, în două ore de la moartea lui Hitler. Colonelul activa, dar nici Gestapoul nu se lăsa mai pejos! În iunie 1944 au fost arestați mai mulți complotiști, iar copiii lui Himmler adulmecau deja împrejurul lui Beck, Gördel, Hassell și Witzleben. În aceeași lună trupele aliaților au debarcat pe coasta franceză. Dar la 20 iunie se declanșă puternica ofensivă a Armatei Sovietice, care porni într-un marș vertiginos spre Apus. Iată de ce Dulles le ordonă complotiștilor: „...timpul nu așteaptă... trebuie acționat...”

Pe atunci însă, era foarte greu să mai pătrundă cineva la Hitler. Führerului îi era frică pînă și de umbra sa. Mereu își schimba reședințele și itinerariile, pretutindeni sosea ori mai devreme ori mai tîrziu decît era anunțat.

Purta un chipiu militar extraordinar de voluminos, care cîntărea pe puțin două kilograme, chipiu bine garnisit cu plăci de oțel. Mîncarea ce i se servea trebuia să fie întotdeauna gustată mai întîi de un subaltern, iar de la spatele lui nu lipseau nici un moment doi SS-iști înarmați. Era necesar deci să se pătrundă în birlogul lui de la Obersalzberg, cu prilejul consfătuirilor cu caracter militar, care se țineau într-un cerc cu totul restrîns. Stauffenberg acceptă această misiune.

CU PREȚUL VIEȚII

Prilejul nu întîrzie. Colonelul, însărcinat cu crearea „Volkssturm”-ului — cîteva divizii de adunătură, alcătuite în parte din contingente sau prea bătrîne sau prea tinere — fu chemat la raport.

În ziua de 14 iulie, Stauffenberg intră în sala de ședințe avînd în servietă o bombă. Dădu raportul, apoi ieși și chemă la telefon Berlinul, comunicînd că Hitler e de față. De la celălalt capăt al firului, generalul Olbricht îl înștiință că garnizoana Berlinului se află în stare de alarmă, gata să preia puterea. Stauffenberg se înapoie în sala de ședințe, unde află cu mare consternare că Hitler se ridicase pe neașteptate și ieșise fără a se mai înapoia. Colonelul alergă din nou la telefon, anunță eșecul, veste care îl determină pe Olbricht să ordone reintrarea trupelor în cazărmi. Dar mișcările de trupe atrăseseră deja atenția Gestapoului. Din acel moment evenimentele se precipitară...

Rommel, care se angrenase în complot de scurtă vreme, era împotriva uciderii lui Hitler, în planul său figurînd doar arestarea Führerului — lucru cu care Stauffenberg nu era de acord. De altfel, în planurile grupului Gördel-Beck-Rommel se prevedeau (lucrurile sînt povestite de însuși Allen Dulles în cartea sa „Germany's Underground”): armistițiul imediat pe frontul de vest, arestarea lui Hitler, formarea unui guvern provizoriu sub conducerea lui Gördel, Beck, a unor industriași și a social-democraților de dreapta. În ce privește Răsăritul, continuarea luptei pe linia Delta Dunării - Carpați-Vistula - Memel.

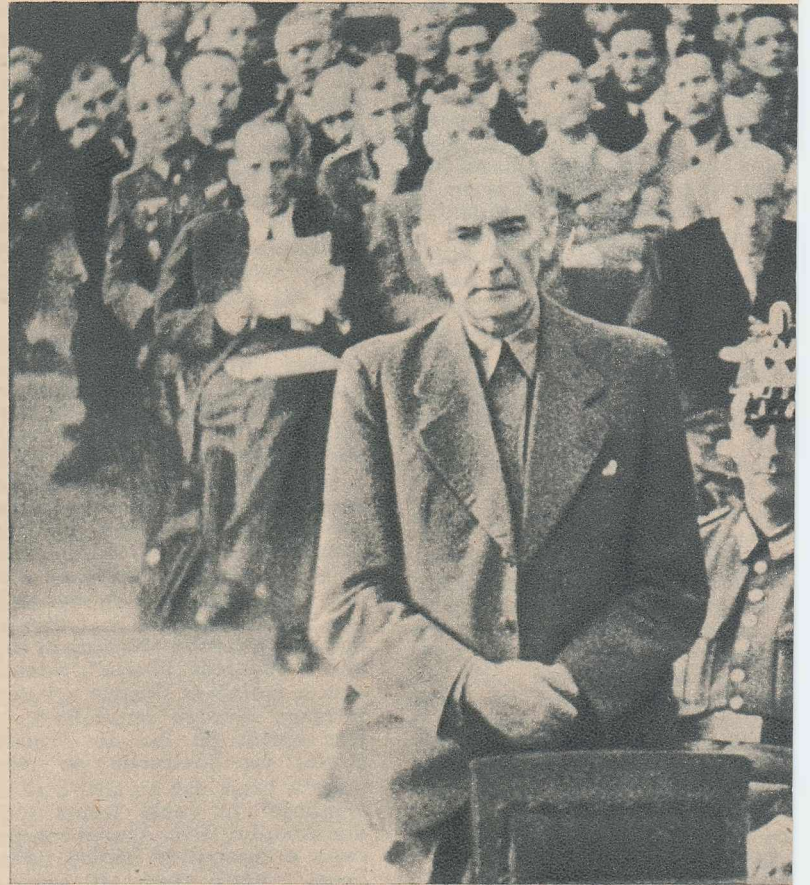
În ziua de 17 iulie mașina lui Rommel fu atacată de avioane, iar mareșalul grav rănit. La 18 iulie, Gördel, împotriva căruia Gestapoul emisese ordin de arestare, fugi. Stauffenberg luă hotărîrea de a săvîrși atentatul, orice s-ar întîmpla. În ziua de 20 iulie, la orele 13, trebuia să-i raporteze din nou lui Hitler stadiul în care se găseau unitățile de „Volkssturm”.

Ora 6 dimineața. Însoțit de adjunctul său, Stauffenberg se urcă în avion. Sub braț poartă o servietă înșesată cu acte, în care — printre hîrtii, învelită într-o cămașă — se găsește și o bombă.

Ora 10. Avionul lui Stauffenberg aterizează. Colonelul se urcă într-o mașină și în curînd ajunge la cartierul general. Regiune neprietenoasă, umedă, sumbră. Aici se află „birlogul lupului”, apărut de un triplu cordon de fortificații blindate și minate precum și înconjurat de o rețea de sîrmă prin care circulă curent de înaltă tensiune. Peste tot formații SS. Aici nu pot pune piciorul decît ofițerii cei mai înalți în grad. Și chiar și aceștia numai în baza unui permis special, valabil o singură dată. Stauffenberg care fusese chemat pentru a prezenta un raport, intră destul de ușor. Îl caută imediat pe generalul Fritz Fellgiebel, comandantul suprem al trupelor de transmisiuni afectate marelui cartier general, care făcea și el parte din conspirație. Misiunea lui Fellgiebel era

La 8 noiembrie 1939 Hitler s-a întîlnit — ca în fiecare an după acapararea puterii — cu vechii săi complici, în berăria mîuncheneză de unde pornise în primul său puci, din 1923. După ce și-a terminat discursul, de astă dată mai scurt ca de obicei, a părăsit localul. Zece minute după aceea, în berărie a făcut explozie o bombă... Era încă un atentat ratat împotriva dictatorului...

Hitler a dat ordin să fie filmate atît „judecata” cît și execuțiile și să fie apoi prezentate corpului ofițeresc „ca învățătură de minte”. Fotografia înfățișează o secvență din filmul documentar descoperit nu de mult: feldmaresalul Witzleben, unul dintre complotiști, în fața tribunalului.

izolarea cartierului general, după explozie, de restul lumii.

Ora 12 și 15 minute. Stauffenberg se află în biroul lui Keitel de la care află că la orele douăsprezece și jumătate va avea loc consfătuirea, deci cu o jumătate de ceas mai devreme decît fusese fixată.

Ora 12 și 25 de minute. Keitel se uită la ceas și îl zorește pe Stauffenberg să pornească, căci sînt așteptați. Colonelul, abia ieșit pe ușă, se scuză că și-a lăsat chipiul și centironul în anticameră. Se înapoiază, deschide servietă și, cu ajutorul unui cleștor, pune în funcțiune mecanismul bombei.

Ora 12 și 32 de minute. Consfătuirea a început, mecanismul bombei se află în funcțiune. Stauffenberg se uită împrejur; încăperea e destul de mică, dar fiind cald s-au deschis ferestrele. În mijlocul încăperii se află o masă lungă, care stă pe un fel de postament lat. La dreapta lui Hitler se află generalul Heusinger, la stînga mareșalul Keitel. Sînt de față optsprezece ofițeri superiori, dar Stauffenberg zadarnic îl caută din ochi pe Göring și pe Himmler. Vorbește Heusinger. El face cunoscută starea de plîns a sectorului de mijloc a frontului, unde tocmai s-a anunțat o nouă pătrundere a armatei sovietice. Hitler e foarte agitat, se joacă cu ochelarii, mereu și-i pune pe nas, mereu și-i scoate. Uneori cască ochii la harta ce se află întinsă pe masă. Stauffenberg se află între generalul Korten și colonelul Brandt, la dreapta lui Hitler. Pune servietă cea grea pe dusea și o împinge sub masă în așa fel încît să stea rezemată de partea interioară a postamentului, la vreo trei metri de picioarele lui Hitler.

Ora 12 și 37 de minute. Heusinger continuă să vorbească. Mai sînt cinci minute... Stauffenberg iese neobservat.

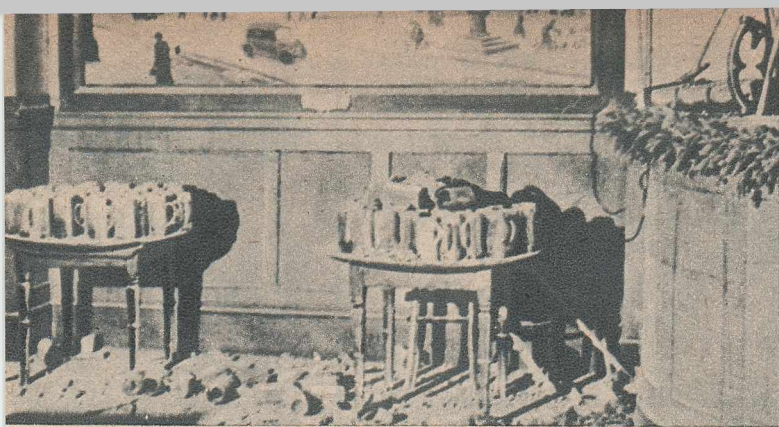
Pe colonelul Brandt îl incomodează servietă lui Stauffenberg. O ia și o pune ceva mai încolo, rezemînd-o de partea exterioară a postamentului. Masiva alcătuire de beton s-a interpus astfel între servietă și Hitler. Un simplu gest i-a dăruit dictatorului viața, iar lui Brandt moartea. (Este vorba despre același Brandt pe care în martie 1943 Tresckow îl rugase să ducă la Rastenburg cele două „butelii cu coniac”.)

Ora 12 și 40 de minute. Venise rîndul lui Stauffenberg, dar tînrul ofițer dispărușe. Keitel ieși să-l caute. Sentinela raportă că Stauffenberg a părăsit, grăbit, clădirea. Keitel se înapoie la consfătuire. Heusinger își terminase raportul: „Dacă nu vom fi în stare să ne retragem trupele, trebuie să contăm pe o catastrofă...” În aceeași clipă bomba explodă.

Ora 12 și 45 minute. Stauffenberg și Fellgiebel se aflau la vreo două sute de metri, de unde observau clădirea. Se ridică o flacără, o coloană de fum. Stauffenberg își luă rămas bun de la Fellgiebel, trecu cu bine prin triplul inel de protecție și se urcă în avionul cu care venise și care îl aștepta cu elicele puse în funcțiune.

Dar bomba nu îl ucisese pe Hitler! Acesta suferise cîteva contuziuni mai ușoare, mîna dreaptă i-a paralizat pentru un timp, dar altă și nimic mai mult. Keitel scăpase nevătămat, dar au pierit colonelul Brandt, generalii Korten și Schmudt, precum și unul dintre stenografi. Deși complotul nu eșuase pe deplin, generalul Fellgiebel, care află primul că Hitler scăpase cu viață, fu cuprins de groază și nu mai îndrăzni să arunce în aer instalațiile de telecomunicație. Mai mulți dintre complotiștii aflați la Berlin — printre care și general Fromm — chemară la telefon marele cartier general și astfel aflară, chiar din gura lui Keitel, că Hitler nu își sfîrșise ticăloasa și netrebnică viață.

Hitler nu se putea dispensa de cei ce îl aduseseră la putere, de cei care avuseseră un rol atât de important în dezlănțuirea singerosului lui război.

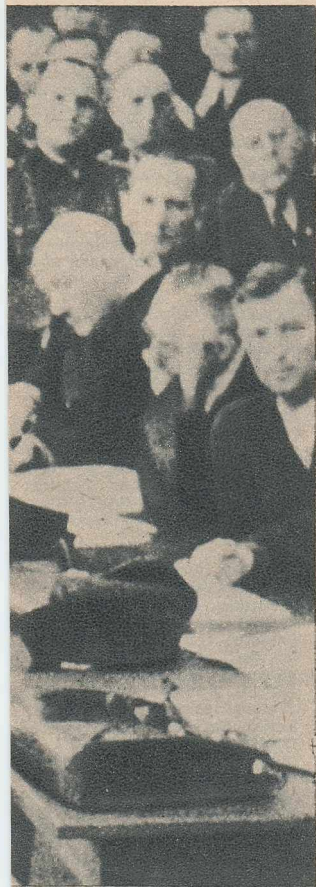
Și mai era cineva de care Hitler nu se putea lipsi...

ADOLF HEUSINGER, AGENT AL GESTAPOULUI

Procesul primei grupe de complotiști a început la 7 august 1944 și n-a durat decât o zi. Din ordinul lui Hitler dezbaterile procesului au fost filmate. Acest

apărută în 1950, descrie (la pagina 362) cum a fost primit de Hitler personal și cum acesta i-a spus: „Am studiat memoriul pe care l-ai scris în închisoare și... îți mulțumesc. Dumneata trebuie să rămii. Nu mă pot lipsi de dumneata”.

Astfel Heusinger a... rămas. L-a slujit cu credință pe Hitler până în ultima clipă, iar apoi, cu ajutorul protectorilor săi revanșarzi din Germania occidentală, a ajuns — în 1957 — comandant șef al Bundeswehrului. Iar după aceea a devenit șeful

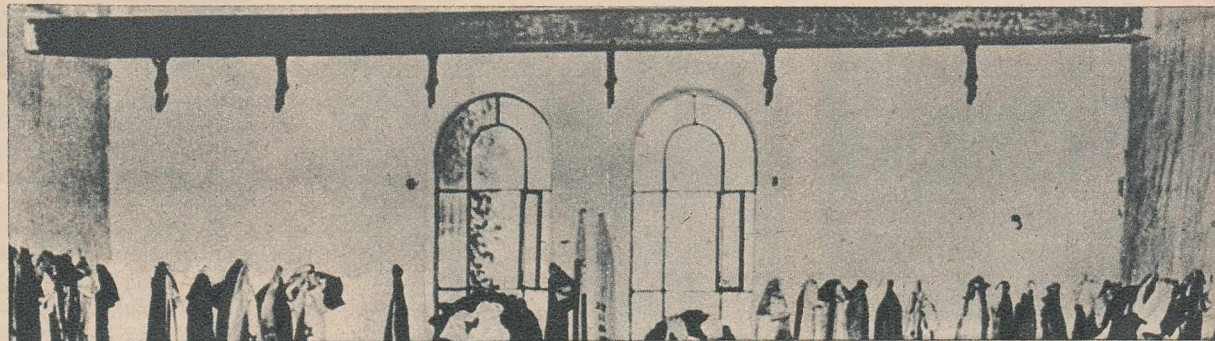

Așa s-a putut întâmpla apoi, ca pînă la sosirea lui Stauffenberg la Berlin, la 15,45, cei din capitală să nu pornească nici o acțiune.

Ora 16 și 30 de minute. Stauffenberg năvălește la Ministerul de Război (era singura instituție pe care o ocupaseră conspiratorii) unde Olbricht și Beck îi spun că Hitler a scăpat. Stauffenberg nu vrea să creadă și îi anunță pe cei din Occident, comunică de asemenea la Varșovia, Viena, Praga despre moartea lui Hitler... Între conspiratori izbucnesc adversitățile. Fromm vrea să-l aresteze pe cel din grupul lui Stauffenberg, dar pînă la urmă se pomenește el însuși închis într-o oală... Răbufneau cu putere vechile neînțelegeri dintre armata de uscat, SS și Luftwaffe-ul lui Göring — fiecare căutînd să atribuie celeilalte părți eșecurile suferite pe front.

Ora 20. Bătrînul mareșal Witzleben sosește în mare înută, la Ministerul de Război pentru a prelua comanda Wehrmachtului. Zăbovește patruzeci și cinci de minute în clădire, timp în care îi învinuiește pe Beck și pe Stauffenberg de neresușita complotului, apoi se trînește în mașină și pleacă spre conacul moșiei sale din provincie, unde a doua zi e arestat.

Ora 22 și 30 de minute. Locotenent-colonelul Franz Heber pătrunde cu alți opt înși în biroul generalului Fromm unde, după un scurt schimb de focuri, în cursul cărui doar Stauffenberg e rănit, îi arestează pe Beck, pe Höpner, pe Olbricht, pe Stauffenberg, pe Hälten și pe Mertz. În curînd apare Fromm și ordonă areștaților să-și scrie scrisorile de adlo, apoi lese din încăpere. Revine după jumătate de oră și îi anunță că, „în numele Führerului”, a instituit un tribunal marțial care, l-a condamnat la moarte. Fromm lucrează repede, căci trebuie să-și salveze propria piele. Tribunalul marțial e o minclună sfruntată, totuși Fromm dispune ca Stauffenberg, Olbricht, Mertz și Hälten să fie

Sala în care au fost executați, prin spînzurătoare, principalii participanți la complotul de la 20 iulie 1944.

executați pe loc, în curte. În momentul cînd răsună salva, Stauffenberg strigă: „Trăiască Germania!” (Aceste execuții nu i-au folosit, totuși, lui Fromm, care, la rîndul său, a fost și el executat în luna august a aceluiași an).

10 minute după miezul nopții. În fruntea unei bande de SS-și apare Skorzeny și sistează execuțiile.

Unu fără cinci minute. Liniștea nopții de vară este întreruptă de glasul răgușit, tremurător de mînie, al lui Hitler. Dă de știre lumii prin radio că este teafăr. Apoi, vorbind despre complotiști, cîrlește: „Îi vom trata așa cum obișnuim noi, național-socialiștii, să-l tratăm pe dușmanii noștri”.

Într-adevăr, în cele cinci luni care au urmat au fost executați cinci mii dintre cei șapte mii de areștați. Principalii acuzați au compărut încă în august în fața unui așa-numit „Tribunal al poporului”, condus de faimosul jude-călău Roland Freisler.

„Să fie ucisii cum se ucid vitele la abator!” — dăduse Hitler cuvîntul de ordine. Și așa s-a făcut! Din ordinul lui Hitler execuțiile au fost filmate, iar filmele au fost vizionate, obligatoriu, de membrii corpului ofițeresc.

Cu Rommel, însă, Hitler nu o putea isprăvi în același fel. Trimise deci doi ofițeri cu misiunea de a-l „sfătui” să se sinucidă, în care caz avea să beneficieze de funeralii naționale, iar familia lui urma să fie scutită de orice neplăceri. Rommel i-a ascultat sfatul și s-a otrăvit. Gördeler a fost prins în august, dar de executat n-a fost executat decât la 2 februarie 1945. Puțini dintre complotiști au rămas în viață: generalul Halder, Gisewius, precum și Schlabrendorff, al cărui dosar a fost distrus de o bombă aeriană (care a pus capăt și vieții lui Freisler) tocmai cînd acuzatul era dus — la 3 februarie 1945 — să-și asculte sentința. Amiralul Canaris a fost spînzurat o dată cu colonelul Oster, la 9 aprilie 1945, în lagărul de concentrare din Flossenbürg. Unii dintre marii financiari amestecați în complot au fost, ce-i drept, areștați, dar cei mai mulți au fost puși repede în libertate.

film a fost găsit abia în februarie 1959, într-o arhivă secretă. În martie 1959, la Berlin, o comisie de ofițeri condusă de ex vice-mareșalul Johannes Zuckertort a stabilit că Heusinger fusese la curent cu complotul. Spre încredințare să ascultăm ce a înregistrat pelicula.

Judecătorul Freisler: E adevărat că în vara anului 1943 a venit la dumneata generalul von Tresckow? E adevărat că el și-a exprimat părerea că războiul ar trebui terminat pe calea tratativelor, tratative care, însă, nu ar fi posibile pînă ce Führerul nu ar fi înlăturat?

Generalul Stieff: Da, e adevărat. Freisler: E adevărat că el a spus: „Atentatul trebuie săvîrșit cu prilejul unei consfătuiri de stat major?”

Stieff: Așa este. Freisler: Ai adus aceasta la cunoștința superiorilor dumitale? Stieff: I-am spus acest lucru generalului Heusinger, locțiitorul șefului de stat major.

În aceeași zi Freisler îl condamnă la moarte pe maiorul Leonard, pentru simplul motiv că știuse de atentatul ce se plănuia; la fel și pe preotul căruia acesta i se spovedise. Amîndoi, precum și generalul Stieff, au fost executați. Tresckow s-a sinucis, dar Heusinger a rămas în viață. Aceasta datorită faptului că Heusinger adusese la cunoștința Gestapoului informațiile pe care le avea despre complot. Heusinger fusese de altfel bănuț, de Witzleben și Stauffenberg, de duplicitate.

Pe baza depoziției lui Stieff, Heusinger a fost arestat și închis două luni de către Gestapou. Dar avea o cameră separată, pentru ca să-și poată scrie în liniște memoriul... Memoriu care, în fond, nu constituia altceva decât o trădare a celor ce participaseră la complot. Dovada neofurnizează însuși Heusinger, care, în cartea lui „Befehl im Widerstreit” (Un ordin contradictoriu),

Comitetului militar permanent al N.A.T.O. Cercurile oficiale vest-germane și americane cunosc bine rolul de trădător al lui Heusinger. Cum altfel s-ar explica faptul că din dosarul procesului intentat, la timpul său, celor ce complotaseră împotriva lui Hitler — dosar care a fost dus în America și apoi readus la Bonn — lipsesc tocmai paginile (patrusprezece la număr), în care figura și numele lui Heusinger? Iar protectorii acestui criminal de război îl apără cu înverșunare și azi, fiindcă vor — după cum scrie ziarul „General Anzeiger” din Bonn — „să folosească experiența răsăriteană” a lui Heusinger.

Asta și explică de ce în Germania occidentală se fac eforturi pentru a se așterne vâlul uitării peste planurile și faptele grupului Stauffenberg, fiind relevantă în schimb așa-zisa „opozitie anti-hitleristă” condusă de Karl Gördeler & Co care, precum se știe, nu a acționat în interesul poporului german și al păcii. Gördeler și grupul său au elaborat planuri care aveau în fapt misiunea de a salva imperialismul german într-un moment cînd prăbușirea regimului hitlerist era iminentă.

Cei care au învățat atât de puțin din lecțiile istoriei ar trebui să-și aducă aminte: atentatul de la 20 iulie 1944 n-a reușit. Dar un an mai tîrziu Hitler nu mai era în viață. Și-a pus singur capăt zilelor, prevăzînd înfrîngerea totală. Aceasta s-a întîmplat în primăvara lui 1945, iar de atunci s-au scurs 17 ani și mai bine. Timp în care istoria a mers înainte. Timp în care socialismul — pe care Hitler și cei ce l-au împins din spate voiau să-l distrugă — s-a transformat într-un sistem mondial, factorul hotărîtor al dezvoltării mondiale și stavilă de netrecut în fața oricărui provocatori la război, vechi sau noi.

Peter VADÁSZ

O FAMILIE DE ACTORI

de Max POLIANOVSKI

Un cititor care a remarcat-o recent pe Anastasia Vertinskaia în filmul „Omul-amfibie” și a aflat din revista noastră că e a patra purtătoare a acestui nume pe ecranul sovietic, ne cere amănunte în legătură cu familia tinerei actrițe. Îi satisfacem rugămintea, publicând articolul scris pentru „Flacăra” de publicistul sovietic Max Polianovski

1) Aleksandr Vertinski, așa cum ar fi trebuit să apară în rolul generalului francez din filmul „Oleko Dundici”. 2) Lidia Vertinskaia — tulburătoarea pasăre a fericirii din filmul „Sadko”. 3) Mariana Vertinskaia — interpreta Katiei din „Anul bisect”. 4) Anastasia Vertinskaia — în rolul Gutierrei din „Omul-amfibie”.

Puțini își mai aduc aminte, chiar și în U.R.S.S., că artistul de estradă Aleksandr Vertinski a apărut pe ecran încă din anii cinematografilei prerivolucionare, atunci când se re-

alizau primele filme rusești. În amintirile sale, artistul a povestit despre o filmare ce a avut loc în anul 1912: fiul lui Lev Tolstoi, Ilia Lvovici, turnase la Iasnaia Poliana un film după poezia tatălui său „Cu ce

trăiesc oamenii”. Ilia Tolstoi interpreta în acest film rolul boierului, iar Aleksandr Vertinski, pe atunci în vârstă de 20 de ani, s-a produs în rolul... Ingerului.

Jucând cu predilecție în spectacole de estradă, Ver-

tinski a început cu vremea să se afirme și în cinematografie. Cîteva din personajele create de el au rămas de neuitat. Trebuie amintit, în primul rînd, prințul din „Ordinul Anna”, ecranizarea povestirii lui Cehov, apoi alte două roluri interesante — cel al panului polonez și al prelatului catolic din „Flacăra miniei”, cel al moșierului ucrainean din „Zori înșingurate”, cel al cardinalului din „Complotul condamnaților” etc.

Artistul a început apoi să lucreze la rolul generalului francez Chaubert din filmul „Oleko Dundici”: se făcuseră probe, fusese stabilit și machiajul, dar din păcate filmul a trebuit să fie realizat fără Aleksandr Vertinski: în primăvara anului 1957, actorul a încetat din viață.

Și iată că anul trecut a apărut pe ecrane filmul „Pinze purpurii”. În rolul tinerei Assol debuta o școlăriță moscovită, o comsomolistă pe nume Anastasia Vertinskaia. Fata cea mai mică a lui Aleksandr Vertinski se născuse la Moscova, în ajunul Zilei victoriei. De-a lungul anilor de școală, Anastasia visase să facă și ea film, ca tata și ca... mama ei Lidia Vertinskaia de asemenea actriță de cinema pe care am văzut-o în filmele: „Sadko” (pasărea fericirii), „Don Quijote” (ducesa), „Fata din Kiev” (Marta) și „Noile aventuri ale Motanului Încălțat” (Vrăjitoarea tînără).

Acum visul Anastasiei s-a împlinit. Rolul Gutierrei din „Omul-amfibie” a consacrat-o ca actriță de film. Și a mai avut un rezultat neașteptat. A stimulat ambiția surorii sale Mariana Vertinskaia de a se consacra și ea artei cinematografice.

Născută la Șanghai în urmă cu 19 ani, Mariana a debutat și ea de timpuriu pe ecran, cu un rol episodic din filmul „Mult zgomot pentru nimic”, ecranizare a comediei lui Shakespeare. Dar nu s-a lăsat amețită de perspectivele unei rapide cariere cinematografice și s-a înscris la Institutul de matematică „Steklov”. Regizorul Efras, realizatorul filmului „Anul bisect”, după romanul Verei Panova „Anotimpuri”, i-a oferit însă, într-o zi, rolul Katiei. Dacă judecăm după faptul că în prezent lucrează la un nou rol: studenta Ania din filmul „Am douăzeci de ani”, al regizorului M. Huțiev, dedicat tinerei generații de moscoviți, constructori ai vieții noi — e de presupus că Mariana nu va mai deveni matematiciană.

● Renumitul cineașt francez Julien Duvivier lucrează la un film compus din scheciuri — formă adoptată pentru prima oară de același regizor în filmul „Un carnet de bal”, în 1937. În noua sa realizare, intitulată „Diavolul și cele 10 porunci”, Duvivier va folosi un mare număr de artiști consacrați printre care: Fernandel, Charles Aznavour, Mel Ferrer, Michel Simon, Georges Wilson, Madeleine Robinson, Dany Saval și alții.

● O carieră strălucită stă în fața precocului violoncelist maghiar Miklós Perényi, în vîrstă de 13 ani. La 7 ani el a fost admis la Colegiul de muzică din Budapesta, iar un an mai tîrziu, a debutat cu succes în public interpretînd muzică de Bach, Kodály, și Couperin. Înregistrat muzician a întreprins pînă acum turnee în Italia, Elveția, Austria etc.

● „Scritorii sînt revoltați împotriva guvernului Verwoerd” — subliniază ziarul britanic „Observer” în legătură cu interdicerea în Republica Sud-Africană a romanului antirasist „Lume străină” a scriitoarei sud-africane N. Gordimer. După interdicerea romanului ei — scrie în continuare același ziar — N. Gordimer este trecută pe lista scriitorilor proscriși în țara celui mai odios rasism, listă pe care mai figurează: Lev Tolstoi, Emile Zola, Jean-Paul Sartre, Bertrand Russell, Françoise Sagan.

● De curînd au fost decernate în R.D. Germană premiile literare „Heinrich Mann” pe anul 1962. Cu premiul I a fost distinsă întreaga creație literară a poetului Günther Kuhnert, iar cu premiul II romanul „Fumul toamnei” de Bernhard Seger, închinat luptei pentru transformarea socialistă a satului. Înaltele distincții au fost înmîdate de către vicepreședintele Academiei de artă a R.D. Germane, cunoscutul scriitor Ludwig Renn. La solemnitate a asistat și fiica marelui scriitor Heinrich Mann, Leonie Mann.

● Filmul „Magnificul rebel”, dedicat gigantului muzicii simfonice, Ludwig van Beethoven, a fost terminat recent în studiourile austriace. Partea muzicală a filmului este susținută de orchestra filarmonică din Viena. Rolul „titanului de la Bonn” este interpretat de tînărul actor german Carl Boehm, a cărui asemănare izbitoră cu Beethoven a fost remarcată de presa de specialitate.

● „Hecuba” este titlul noii opere a compozitorului britanic Michael Tippett. Opera, pusă în scenă la cunoscuta Covent-Garden din Londra se bazează pe fabulația „Iliadei” lui Homer. În rolul principal feminin, Hecuba, soția regelui Priam al Troiei, este distribuită cîntăreața Marie Collier (în fotografie).

Turist la Bicaz

Ultimul mers al trenurilor consemnează — într-un capitol special, închinat transporturilor navale — insolita informație: portul Bicaz. Este tocmai ceea ce constituie atracția numărul unu a Bicazului turistic de azi.

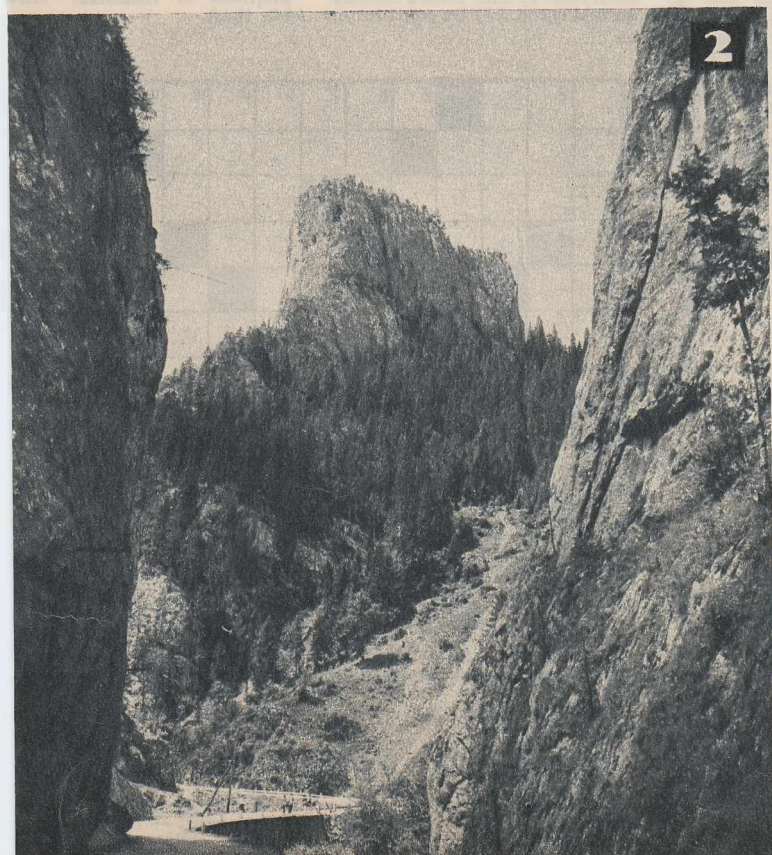
Bicazul e acum port, cu vapoare și marinari și pentru prima oară în dreptul stației C.F.R. din „mers“ e trecut semnul minuscule reprezentând un vapor.

Există azi o adevărată atracție a barajului și a lacului de acumulare. Fiecare dorește să vadă, să cunoască aceste „minuni“. Apariția lucrărilor hidroenergetice de la Bicaz a deplasat oarecum centrul de greutate turistic și fenomenul e intrucitva explicabil.

Prin frumusețile sale naturale, Bicazul a fost întotdeauna un centru turistic. Frumusețile „Cheilor“ și ale Văii Bistriței sînt recunoscute de mult. Farmecul turistic al Bicazului contemporan stă tocmai în această splendidă împletire de frumuseți naturale și minuni create de om. Cînd vorbim azi de zona turistică a Bicazului nu trebuie să ne limităm strict la Bicaz și la împrejurimi. Bicazul propriu-zis e numai un loc minunat, un punct de plecare spre noi frumu-

1

2

șei. Ne ocupăm așadar un loc bun pe puntea vaporului de cursă și după cîteva ore sîntem la picioarele Ceahlăului. Cabane, poteci minunate, o priveliște de neuitat peste toată Moldova. Și mai departe. O plimbare pe Valea Bistriței în sus spre Broșteni, Vatra Dornei, merită toate ostenețelile. Prin împrejurimi ne așteaptă Cetatea Neamțului, Humuleștii lui Creangă, Mănăstirea Neamțului, Agapia cu picturile lui Grigorescu și atîtea alte locuri evocatoare ale trecutului nostru istoric.

În jos de Bicaz, Valea Bistriței se află în mare prefacere. O salbă de șantiere ale viitoarelor hidrocentrale cu lacurile lor de acumulare, Piatra Neamț cu pitoreasca ei așezare și, în sfîrșit, marile combinate industriale de la Săvinești-Roznov.

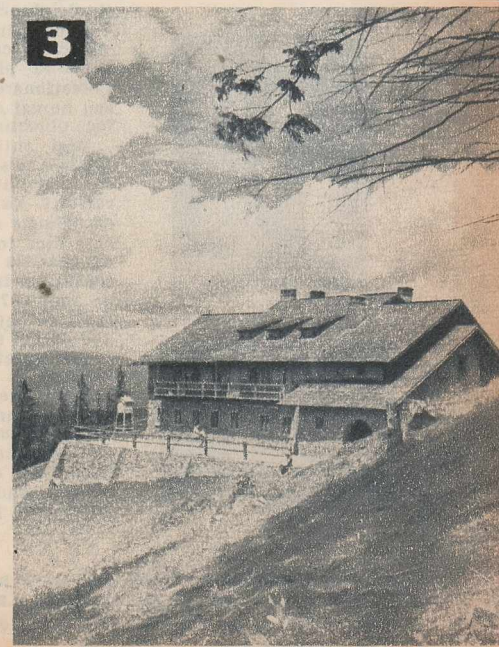
La plecare, presupunînd că am ajuns la Bicaz venind cu trenul prin Bacău-Piatra Neamț, să ne întoarcem acasă trecînd prin Cheile Bicazului și vom întregi astfel călătoria cu noi și admirabile impresii. Un drum de 31 de km prin Cheile Bicazului și ajungem la Lacul Roșu.

Tr. PROSAN
Fotografii de Gh. VULPAȘ și
Tr. PROSAN

1 În portul Bicaz...

2 Cheile Bicazului. În fund, „Piatra Altarului“.

3 Cabana „7 Noiembrie“ de pe Ceahlău.

3

De vorbă cu medicul

COLITA CRONICĂ

Această boală, cu o răspândire destul de mare, este urmarea inflamației cronice a mucoasei intestinale. Există o mare varietate de forme de manifestare a colitei. Printre cele mai frecvente, sînt cunoscute: colita mucoasă, cînd procesul este localizat numai la stratul superficial în mucoasa intestinală, colita muco-membranoasă și colita ulceroasă.

Primul simptom care atrage atenția bolnavului este constipația care alternează cu diareea, adesea însoțită de mucozități, mai ales după consumul de ouă și lapte. Simptomele mai pot fi provocate de frig sau emoții. La 5-6 ore după masă, bolnavul acuză dureri în diverse regiuni ale abdomenului, în raport cu partea de intestin bolnavă. Pe lângă aceste simptome directe ale bolii, mai există și altele care influențează intens și nefavorabil psihicul bolnavului. Iată câteva din acestea: tahicardie (puls frecvent), respirație grea, astenie nervoasă, oboseală, neliniște, dijerite obsesii. La unii bolnavi se mai adaugă urticarie, eczeme, anemie și simptome de colecistită, insuficiență a ficatului și pancreasului, datorite unor complicații infecțioase.

După manifestările ei, colita este considerată ușoară cînd bolnavul nu are decît un singur scaun pe zi și păstrează o stare generală bună; forma mijlocie este aceea cu alternația scaunelor; forma severă, cu predominanța durerii frecvente, pe o durată lungă. Evoluția colitelor este în general

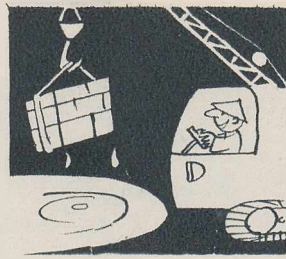
cronică cu alternanță de perioade de ameliorare. Izbucnirile bolii pot apare la cele mai mici abateri de la regimul alimentar, la oboseală fizică și psihică, la frig și emoții.

Tratamentul se instituie după determinarea formei de colită. De aceea, la primele manifestări ale bolii trebuie să ne adresăm medicului, singurul în măsură să stabilească diagnosticul și să indice tratamentul necesar. Un tratament preventiv îl vor aplica bolnavii de diverse afecțiuni digestive: gastrice, hepatice, pancreatice. Acest tratament preventiv va consta din respectarea unei alimentații raționale, la ore regulate și, în general, în aplicarea riguroasă a regimului alimentar și a tratamentului medicamentos indicat de medic pentru acele afecțiuni care ar putea la un moment dat îmbolnăvi intestinul.

Unii bolnavi, fie din neglijență, fie din așa-zisa lipsă de timp, trec din proprie inițiativă la tratamente și regimuri alimentare empirice. Nimic mai dăunător decît aceasta. Tratamentul nu poate fi instituit decît după un atent, complex și minuțios examen medical.

Dat fiind caracterul cronic al afecțiunii, bolnavii vor trebui să aplice cu multă răbdare indicațiile medicului evitînd astfel perioadele de recădere cu influența lor dăunătoare asupra stării generale a organismului.

Dr. Silviu GHEREA

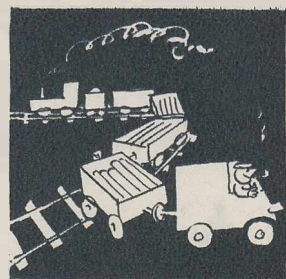

Sarea, material de construcție

La 120 km de orașul Sinin, în China centrală, se găsește un enorm lac sărat, care se întinde pe o suprafață de peste 400 km².

Bogăția extraordinară în sare a acestui lac l-a făcut pe locuitorii din apropierea lui să găsească sării diverse întrebuințări, printre care și cea de material de construcție.

Astfel au fost construite hangare, depozite și chiar o uzină, folosindu-se cărămizii din sare. Acoperișurile au fost realizate din materiale rezistente, pentru a proteja pereții împotriva ploilor.

Vagoane de marfă care se transformă în remorci-auto

Pe căile ferate engleze au fost puse în exploatare vagoane de marfă care pot fi modificate rapid în remorci-auto, astfel încît marfa poate fi transportată de la rampa de încărcare direct la destinație.

Sasiul vagonului este echipat în acest scop atît cu roți de cale ferată cît și cu roți cu pneuri, retractabile. Schimbarea se face cu ajutorul unui compresor acționat de un motor.

Acest tip de vagon poate fi adaptat pentru transportul lichidelor, lemnului, cimentului etc., fiind avantajos pentru accelerarea transportului și economisirea manipulărilor de descărcare-încărcare.

Animale-sanitari

Lupta împotriva unor dăunători, dușmani ai omului, este adesea o „sabie cu două tăișuri” dacă nu se ține seama de relațiile dintre organisme.

Un exemplu interesant îl constituie vidra, pe care pescarii o considerau drept „hoț de pește”, exterminînd-o într-o serie de țări. La început după distrugerea vidrelor, cantitățile de pește au crescut, dar după aceea au început să scadă catastrofal. Cauza? Vidrele s-au dovedit a fi un fel de „sanitari” mîncînd în primul rînd peștii bolnavi, preîntîmînd astfel răspîndirea epidemiei în cîrdurile de pește.

AJUTOR PREȚIOS

Toată lumea știe — și acest lucru de mii de ani — că o multitudine de specii de păsări cîntătoare, care cuibăresc prin pomieturi sau prin apropiere, fi aduc omului mari foloase. Pentru a se hrăni, aceste păsările purică cît e ziuă de mare pomii fructiferi de gîngăniile stricătoare, de ouăle și omizile acestora.

Dar prea puțină lume știe — și asta numai de cîteva decenii — că două frumoase păsări de interes vîntoresc, potîrnicea și fazanul, sînt niște strașnici aliați ai omului în lupta pe care el o poartă împotriva gîngănilor care vatămă plantele agricole.

Cercetări științifice, făcute mai ales în ultimii zece ani și mai ales în țările socialiste, au dovedit că rolul lor de mijloc biologic în lupta împotriva dăunătorilor plantelor de cultură este mult mai important decît se bănuia la început. Cercetătorii au găsit în stomacurile păsărilor cantități impresionante de gîngăni, viermi, cantități de ordinul zecilor de mii, înghițite în 2-3

zile. S-a ajuns la cifre impresionante, calculîndu-se cantitățile de cereale, cartofi, nutrețuri etc. salvate de la distrugere și aduse cu bine în fază de recoltare datorită acțiunii binefăcătoare a acestor păsări. S-a mai calculat că o pereche de potîrnichi sau o familie de fazani (un cocoș și 4-5 găini) la fiecare 3-4 ha de pămînt de cultură, înlătură pericolul distrugerii provocate de gîndacii de Colorado.

O pereche de potîrnichi vii.

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE

LUME

ORIZONTAL: 1) Din lumea copacilor — Ușurătec (pl.). 2) Nu-i nimeni ca el pe lume — A fost folosit în a doua vîrstă a lumii primitive — Victor Eremia. 3) Fuge de lume — Cunoscut de toată lumea. 4) După legendă, a constituit obiectul primului... delict din lume — Barbă-..., personaj din lumea basmelor — Regină egipteană. 5) Telecomunicații (abr.) — Lume multă — Ciururi. 6) Lume multă (fig.) — Lumea nouă, azi lumea... veche. 7) Pronume — Lume, lume! 8) Din străvechea lume (fem. pl.) — 100 m p. 9) Posesiv — Ca lumea! — A adormi... dar nu de tot. 10) Lux — Si-a luat lumea-n cap. 11) Îndrăznețul zburător al lumii antice (mit.) — Cel mai vitej din lume — A dușmăni. 12) Broboadă — Nume masculin — Personaj de pe lumea „cealaltă” în care lumea noastră nu mai crede. 13) De ochii lumii

— Așa-zisa lume bună a unei lumi apuse.

VERTICAL: 1) Ieșit la lumină — A înșela (fig.). 2) Persona din lumea somnului și a... fotbalului — Moment — Îl arătoată lumea. 3) Cadentă — Înfațurare — Mîndrie. 4) Vietă din lumea... tăcerii — Fluviu din R.P.F. Iugoslavia. 5) Insul daneză — Scăpat — Prepoziție. 6) Bărbierit — De pe lume: aceasta. 7) Perie! — Curiozitate din lumea astrilor — Renumi aruncător de ciocan din R.P. Polonă. 8) Vîntură-lume (fig. pl.) — Capătul... lumii! 9) Omule — Adversari. 10) Fermentu sucului gastric — Știu să poart lumea pe degete (fem.) — Decilitru. 11) Lumești — Pene. 12) Lume (fig.) — Protejat. 13) De cînd lumea și pămîntu (fem.) — Nu-i prea frumoasă

Dicționar la îndemînă: AAH ARO, IBAR.

FILUMENIA

O preocupare interesantă și instructivă

Știți ce este filumenia? Presupuneti probabil că este o nouă ramură a științei. De fapt, obiectul ei — așa cum se va vedea mai jos — este mult mai modest.

Ca și mărcile postale, cutiile de chibrituri se numără printre cele mai răspîndite produse, utilizate în mod practic de întreaga populație. Tocmai această împrejurare face ca etichetele de pe aceste cutii să poată servi ca un foarte eficient mijloc de difuzare a unor informații și reclame destinate maselor celor mai largi.

Printre varietatea lor, prezentarea interesantă și conținutul lor educativ-instructiv, etichetele de pe cutiile de chibrituri devin astfel — alături de mărcile postale — unul din obiectele care se pretează cel mai bine la alcătuirea unei colecții. Colecționarea de cutii de chibrituri sau numai de etichete ale acestora, face obiectul filumeniei.

Deși cutiile de chibrituri sînt produse în serie, pe scară industrială, în domeniul filumeniei există și rarități. Este suficient să amintim că primele chibrituri au fost fabricate încă în secolul trecut, înainte de apariția primelor mărci postale (1840), iar în țara noastră — înainte de anul 1870. Desigur că asemenea cutii de chibrituri vechi de 50 sau 100 de ani sînt foarte rare.

Printre etichetele tipărite în țara noastră în ultimii ani merită să fie amintite și cele în limbi străine (engleză, arabă ș.a.) pentru cutii de chibrituri destinate exportului; de asemenea, trebuie menționate frumoasele cutii și plicuri cu chibrituri vîndute exclusiv pe bordul vaselor de pasageri.

1

2

3

4

- 1) Plic cu chibrituri în vînzare exclusivă pe motonava Transilvania. 2) Etichetă pe o cutie de chibrituri din U.R.S.S. cu indicații pentru circulația pietonilor. 3) Etichetă-reclamă din R.P. Polonă. 4) Chibrituri românești destinate exportului.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	E	R			R	A						V
2	N	P		A	R	C	U	L				V
3	E	T	E	S								I
4		M	S			C	O	T				A
5	T	C		T						S	I	T
6										A	M	E
7												U
8										V		
9										A	T	P
10										L	C	A
11	C	A	R							I	U	R
12	A										D	R
13	A	P	A	R	E	N	T			E	L	I

Dezlegarea jocului „VECHI”, apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) Nostradamus. 2) Astronomică. 3) Stratoster. 4) Trac — Doinaș. 5) Rol — Naft — I. 6) Aguzi — Teanc. 7) Toc — Ceatal. 8) Iți — Raite — O. 9) Nituit — Risc. 10) Costinești. 11) Sertare — Mit.

Cititorii ne scriu, noi răspundem

„Roiul” cometelor

Iată cum arată o cometă maginea reprezintă cometa rend-Roland).

Fotografie de MATEI ALECSESCU, directorul Observatorului astronomic popular din București

„Aș dori să știu cum se rmează cometele și ce conțin ei”.

Valerian MICLEA, Reșița

Răspunde prof. univ. CĂLIN POPOVICI, de la Observatorul astronomic din ucurești al Academiei .P. Romine.

Cometele, denumite popular „stele cu coadă”, sînt foarte, după cunoștințele noastre actuale, din blocuri de ieată și de gaze congelate, incluziuni solide. Aceste ocuri constituie nucleul metelor.

„Roiul” cometelor se rotește în jurul Soarelui la stante foarte mari de el, ncolo de toate planetele noscute. Sub influența perbrațiilor produse de stelele ai apropiate, unele blocuri metare sînt îndreptate spre teriorul sistemului solar, tind ajunge pînă în apropierea Pămîntului și a Soaui și deveni astfel obserbale.

Sub acțiunea razelor soare, nucleul de gheață și gaze începe să se evapore suprafață și gazele astfel gajate, antrenînd și mici rricule solide, dau naștere cozi — care cuprind și lberi fine. Nucleul este soțit în jur și de particule teorice, expulzate o dată evaporarea gazelor, astfel atunci cînd Pămîntul ce prin vecinătate, se pot serva adevărate ploii de le căzătoare.

Cozile cometelor sînt inepitate în general în direcopună Soarelui, din cauză ssiunii de radiație arazelor ninoase, așa după cum a vedit astronomul rus F.A. edihin (1831-1904).

În ultimul timp, s-a arătat un rol important în orientea cozilor cometare îl au protonii (nuclee de heliu) isl sub formă de nori înt solar”) cu ocazia unor omene solare eruptive. În cozile cometelor se esc diferite gaze — comsi ai carbonului, ai azotui, hidrogenului, oxigenui, etc. — între care și ciangenul, care este otrăvitor. toate că aceste cozi pot nge uneori la 200.000.000 lungime, ele sînt afite de

rarefiate, încît Pămîntul sau alte planete care trec prin ele nu suferă nici o modificare. Astfel Pămîntul a trecut prin coada cometel Halley în anul 1910 și nu s-a petrecut nimic deosebit. Trebuie precizat că întreaga masă a unei comete este de ordinul unei zecimi de miliard din masa Pămîntului. Astfel, cometele sînt adevărate „nimicuri cerești”, cu tot aspectul lor impresionant.

Cometele, în mișcarea lor în jurul Soarelui, se reîntorc după perioade mai scurte sau extrem de lungi. Este cunoscută cometa Halley, care a fost văzută la numeroase reîntoarceri (ultima în 1910) și care va reveni în anul 1986.

Hamlet pe scena noastră

„Care sînt interpreții lui Hamlet în teatrul românesc de la începuturile sale pînd astăzi?”

Dumitru PETREANU, București

Răspunde AL. POPOVICI, redactor la revista „Teatrul”.

Este firesc ca un rol atît de complex, de bogat în nuanțe dramatice, ca unul din cele mai cunoscute personaje ale teatrului universal să fi atras un mare număr de actori dispuși să-și încerce forțele, talentul, în abordarea lui. În afară de faptul că Hamlet (fragmente) a fost jucat uneori de elevi ai conservatorului (clasa profesorului St. Velescu — în jurul anului 1875), prima reprezentare integrală a piesei a avut loc la 2 octombrie 1884. Anterior acestei date, Mihail Pascaly prezentase și el fragmente din Hamlet. Titularul rolului a fost unul din cei mai talentați și mai străluciți actori ai teatrului românesc, Grigore Manolescu (care semna și traducerea piesei: „după texturile franceze ale d-lor Montégut și Letourneur”).

Hamlet avea să fie apoi interpretat, cu artă dramatică și o mare grijă pentru muzicalitatea frazei, de C. Nottara — care, trebuie amintit (ca o curiozitate), e singurul interpret ce-l aducea pe scenă pe Hamlet cu... barbă.

Aristide Demetriad, la Teatrul Național, și-a înscris numele printre marii creatori ai rolului, apoi Tony Bulandra, care l-a conceput într-o viziune mai modernă, mai contemporană. Un „trip-

Grigore Manolescu în „Hamlet”.

tic” actoricesc: George Vraoia, G. Calboreanu, V. Valentinianu au jucat la Teatrul Național simultan același rol, căuțînd fiecare să surprindă anume trăsături esențiale ale personalității eroului.

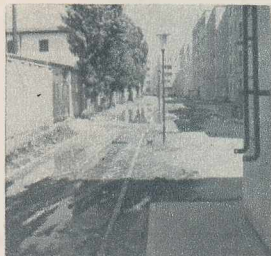
A rămas memorabilă și creația lui Ion Manolescu în același rol, după cum State Dragomir a abordat același personaj pe scena Teatrului Național din Iași, după primul război mondial, oraș în care și actorul Tudor Calin l-a jucat pe Hamlet.

După 23 august 1944, Aura Buzescu a pregătît un timp Hamlet — desigur că ar fi fost interesantă această încercare a marii noastre actrițe. Din păcate, proiectul nu a fost realizat.

În provincie au creat rolul cu mult talent: C. Anatol la Cluj, Dan Nasta la Timișoara și Gh. Cozorici la Craiova.

Recent, Teatrul „Lucia Sturza Bulandra” a prezentat Hamlet cu Forj Etterle în rolul principal, fiind dublat de tînărul său coleg Puiu Hulubei. Lista marilor interpreți ai lui Hamlet e deschisă... Căreia dintre tînerele speranțe ale teatrului românesc îi va fi hărăzită o nouă creație?

O neglijență ce trebuie înlăturată

Blocurile din fața Circului de stat au fost date în folosință anul trecut. Cu toate acestea nu s-au luat încă măsuri pentru amenajarea unui spațiu verde și asfaltarea porțiunii din spatele blocului nr. 5, unde există și acum un teren plin de gropi și băltoace (după cum se vede și în fotografia de față).

Întreprinderea de drumuri a sistat lucrarea de asfaltare pe această porțiune, fiindcă nu s-au executat încă — după afita vreme! — instalațiile de canalizare, iar pe de altă parte, nu s-ar putea asfalta în bune condițiuni acest teren afita timp cît camioanele de 3 și 5 tone ale întreprinderii de panificație „Pionierul” mai transportă pe aici făină pentru producția zilnică.

Locatarii blocului cer să se ia măsuri urgente pentru înlăturarea acestei neglijențe.

Aurel MIHĂESCU, administratorul blocurilor din fața Circului de stat.

Pe scurt

Viorica Vulpe, București. Cu pregătirea dv. puteți ocupa un post de suplinitoare în învățămîntul elementar. Ca să obțineți acest

lucru, trebuie să vă adresați însă secției de învățămînt a sfatului popular raional în raza căruia domiciliați. Acesta, cunoscînd disponibilitatea cadre didactice, vă poate da lămuririle necesare.

I. Bîrzan, Comănești. Nu vă sfătuim să modificați obiectivele sau aparatul „Jupiter 11”, întrucît o diferență chiar numai de cîțiva milimetri — mai ales la aparatele de format mic — poate deforma imaginea.

Cititorii către cititori

Ivan Kolesnikov, student, Baku 18, căsuța poștală 40, U.R.S.S., dorește să facă schimb de ilustrate și să corespundeze cu tineri și tînere din țara noastră pe diferite teme. Cunoaște limbile rusă, romînă și franceză.

Vor să corespundeze pe teme de muzică, literatură, teatru, cinema, sport și să facă schimb de ilustrate următorii: Alexandru N. Anghel, Vulcan, Căminul nr. 3, camera 11, raion Petroșeni; Lidia Turului, Sibiu, str. Tîrgul Peștelei 5; Eugen Popovici, mîner, Vulcan, Căminul nr. 3, camera 11, raion Petroșeni; Eva Szanda, elevă, Timișoara III, str. Memorandului 10 A; Constantin Manole, elev, com. Suvorov, raion Focșani; Steluța Neacșu, elevă, com. Bălești, reg. Oltenia; Tiberia Trifan Grecu, contabilă, Uricani, blocul uzinei, ap. 10, reg. Hunedoara; Gh. Ivan, Satu Mare, str. Ocsko Terez 20; Virgil Popescu, Hunedoara, bd. Republicii, bloc 135, ap. 22, sc. B et. I; Gh. Dascălu, Moinești, str. Șt. Gheorghiu, blocul verde nr. 1, sc. A, ap. 2; Nicolae Cernea, Tr. Severin, str. Bălcescu 22. Corneliu Șerbănescu, elev, Tirgoviște, str. Elena Pavel 4, dorește să corespundeze despre radiofonie. Vor să facă schimb de ilustrate următorii: Vasile Botezan, Simion Olaru și Eugen Glăjan, colonia Fabricii de sticlă Tomești, raion Făget, reg. Banat; Enime Ionescu, Buzău, str. Filimon Sîrbu 43; Tatiana Marinescu, Buzău, str. Ciochinescu 26; Dumitru Bojincă, elev, Tr. Severin, str. Progresului 127; Aurora Dangea, elevă, Alba Iulia, Școala medie „Horia, Cloșca și Crișan”; Marin Voicu, elev, Școala medie Băneasa, reg. Dobrogea; Constantin Turcu, Curtea de Argeș, str. Căpățeneni 25; Sanda Panaitescu, Craiova, str. Olga Bancic 3; Anca Marinescu, Craiova, str. Cîmpia Islaz 143; Viorica Dunăreanu, Bălești, str. Dreptății 37, reg. Oltenia; Elena Olinic, București, str. Struțului 9, raion 23 August; Maria Săceanu, Bălești, str. Muncitorului 36, reg. Oltenia; Georgeta Corbu, elevă, Eforie Sud, bd. Gh. Doja 5, reg. Dobrogea; Matei Dumitru Grigore, com. Zorleni, raion Brăila; Lia Marcus, elevă, cu un grup de colege, Hunedoara, str. I.A. Gagarin, blocul 24, ap. 13, scara 7.

Un „suvenir” de la Domnul Goe

Este vorba de eroul principal al spectacolului realizat după schița marelui satiric I.L. Caragiale la Teatrul de stat de păpuși din Craiova. „Domnul Goe” se numără printre „actorii cu vechime” ai teatrului (spectacolul susținut de el a

fost pus în scenă în 1958) și și-a interpretat cu talent rolul (artistă minuitoare: Didina Davidescu), ceea ce i-a adus o serie de succese, printre care și un premiu la primul Festival internațional al teatrelor de păpuși și marionete de la București. Neobosit, joacă și acum pe micuța scenă a teatrului din Craiova, provocînd hazul micilor spectatori.

G. STOICA, regizor tehnic la Teatrul de stat de păpuși din Craiova

De la foto-corespondenți

Duminică după-amiază, în fața clubului G. A. C. din Tîbucanii de Sus, raionul Tg. Neamț (Constantin Bursuc, Bacău)

La plimbare... (Balla Andrei Turda)

În Mamaia s-a terminat recen construcția acestui bloc. (B. Petreanu)

FLACĂRA
vistă social-politică
și literar-artistică

Anul XI—Nr. 29 (373)
21 Iulie 1982

REDACȚIA:
BUCUREȘTI
PIAȚA ȘCINTEII

Căsuța poștală: 3507
of. 33, Tel. 17.60.10.
int. 1744

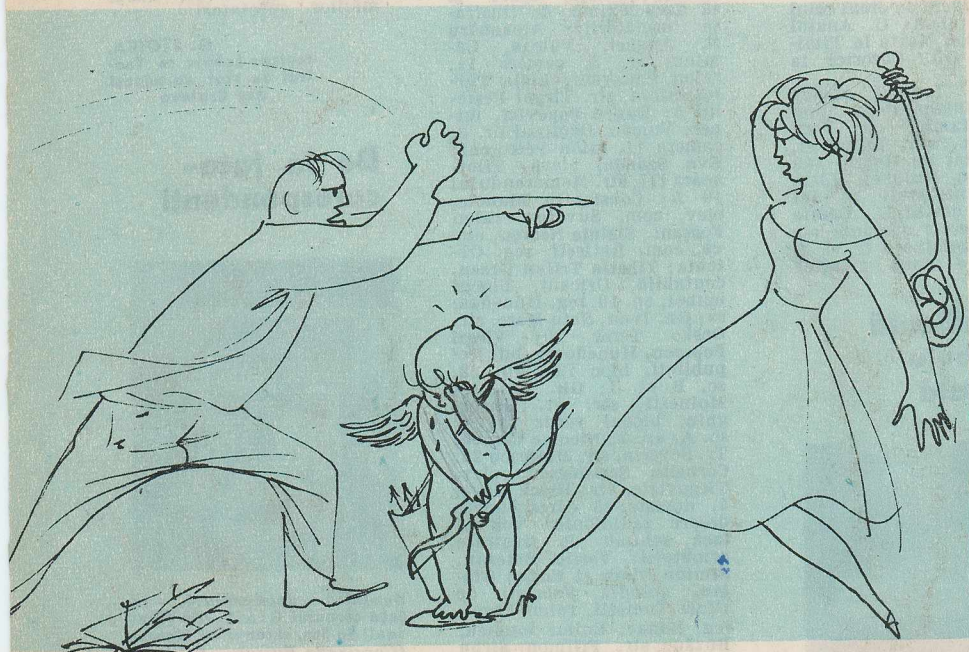
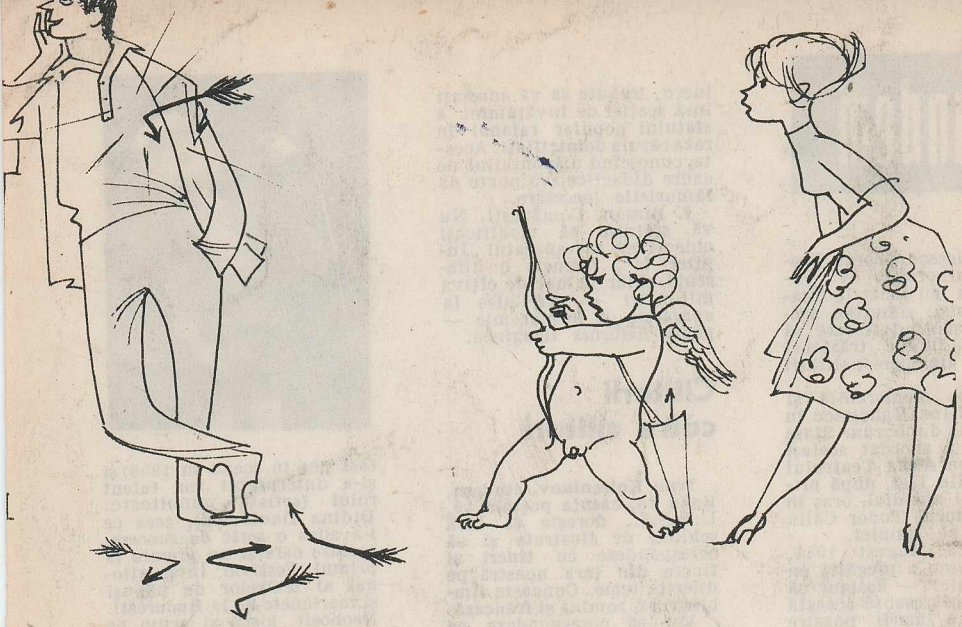
ABONAMENTE:

la toate oficiile poștale din țară și la factoriile poștale și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL
ABONAMENTELOR:

3 luni: 26 lei
6 luni: 52 lei
un an: 104 lei

Desene de *Eil Sawadlan*/62

AVENTURILE LUI CUPIDON

